

Lumea românească

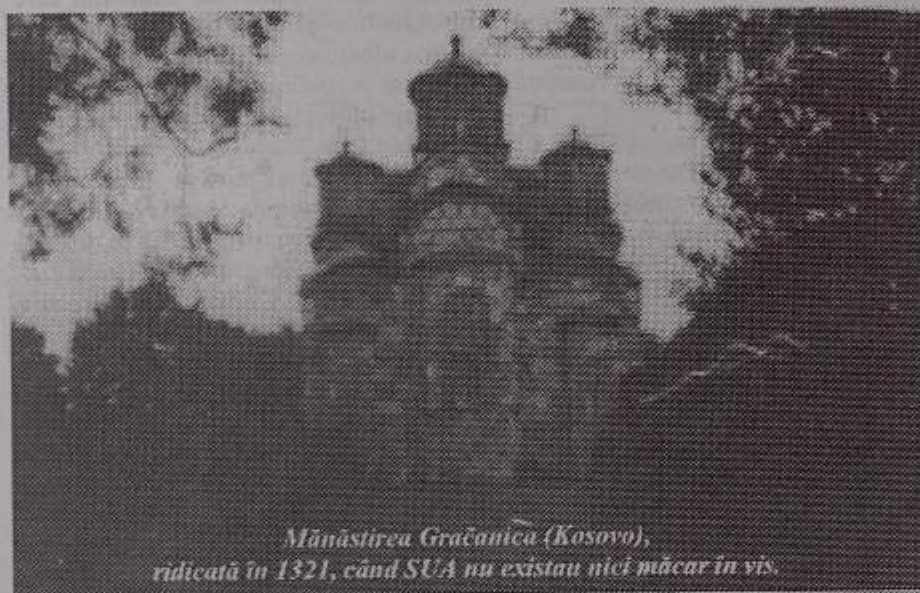
Anul IV (38) - 1999
aprilie

Director fondator:
Radu Ciuceanu

Preț: 2 000 lei

acum

Hristos
a
înviat!

Mănăstirea Gračanica (Kosovo),
ridicată în 1321, când SUA nu existau nici măcar în vis.

editorial “Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă!”

Pe fundalul sângeros al sfârșitului primului mileniu, Biserica Romano-Catolică pregătea, în 990, prin acea hotărâre, *Pax Ecclesiae* (Pacea Bisericii) sfârșitul oricăror violențe sau acte de luptă care ating atât biserica, clerul cât și poporul credincios.

Bula, adoptată în 994 la Conciliul Limoges, prevedea sancțiuni severe, până la pedeapsa cu excomunicarea pentru acte de violență împotriva clădirilor bisericesti, clericilor, pelerinilor, negustorilor, femeilor și copiilor, țăranilor, ba chiar împotriva vitelor sau uneltelor agricole! Lumea creștină, supusă bisericii era chemată să presteze un jurământ solemn că va accepta și se va supune acestei *stări de pace*. Și, mai mult decât atât, fiecare depunător de jurământ era obligat să profeseze și să vegheze pacea lui Dumnezeu. Consiliul de la Bourges, peste câțiva ani (1038) preia hotărârea anterioară, stipulând chiar vârsta minimă a celor care erau chemați să-o respecte - 15 ani.

Pax Ecclesiae a fost prima încercare a Bisericii Universale de a stăvili o lume care deși se legitima în Hristos prin chiar numele ei (lumea creștină!) era ostilă lui Hristos, se îndepărta tot mai mult de izvoarele Cuvântului său. Căci Biserica Mântuitorului se sprijină pe cele două coloane infinite - iubirea și pacea, una neputând trăi și dezvolta fără existența celeilalte. Nu poți ajunge la pace și liniște interioară sau exterioară până nu te uiți la semenul tău, până nu te înfrățești cu el, până nu-i înțelegi necazurile și te zbați să i le curmi.

Hristos a pățimit și a înviat zdrobind legile naturii universale și ale celei umane, pentru a răscumpăra o omenire căzută într-un individualism și egoism global.

Mântuitorul prin jertfă, căci numai ea are mirabila putere de a sfărâma zidurile cetăților interioare, barierele sociale ale diferențelor de sânge, naștere sau culoare, a condamnat indiferența față de celălalt, propovăduind o lume *de semeni*, o lume a darului dăruit și a darului primit, ea în primul rând fiind păstrătoarea păcii.

Ca un obiectiv natural al oricărui regim modern de securitate colectivă, concept al unor nenumărate proiecte, în istorie începând din sec. al XIV-lea până în prezent (abatele de Saint-Pierre, Emeric Crucé, William Penn, Emmanuel Kant, Jeremy Bentham, Sully) tentația păcii a însemnat mereu pentru lumea contemporană un veritabil miraj. Negăsind o expresie juridică decât la 1919, prin acea societate (Liga Națiunilor) care garanta integritatea teritorială și independența țărilor membre contra oricăror agresiuni exterioare, proclamând principiul indivizibil al păcii (orice război sau amenințare de război, dirijată direct sau indirect de unul dintre membrii societății afectează interesele întregii societăți) afirmând totodată un alt principiu important, al sancțiunii celui care recurge la război, fiind considerat *ipso-facto* ca un agresor împotriva celorlalți membri ai Ligii. Naufragiul societății națiunilor a născut după a 2-a conflagrație mondială Organizația Națiunilor Unite care consacră responsabilitatea păcii pe umerii celor cinci puteri victorioase - SUA, Marea Britanie, Franța, URSS, China, unite într-un Consiliu de Securitate (supraveghere) menit să supravegheze *pacea mondială* și dispunând de puteri aproape discreționare. Din păcate, Războiul Rece declanșat prin ofensiva ideologică a URSS-ului asupra lumii libere a spart credibilitatea și

obiectivele ONU, iar înființarea Pactului Atlanticului de Nord (1949) cu pandantul său, Pactul de la Varșovia au risipit speranțele unei păci seculare.

Din fericire, pentru a nu împărtași soarta Ligii Națiunilor, ONU reușește, printr-o politică flexibilă, să dea puteri *Adunării Generale* căreia inițial Charta nu-i atribuisese decât un rol rezidual în așa fel încât, sub presiunea evenimentelor, *securitatea colectivă* este înlocuită cu *operațiuni de menținerea păcii*. Rolul lor principal era de a *îngheța* conflictul printr-o încetare a ostilităților și nu de a modifica structurile statale.

De aici și până la cele ce se desfășoară sub ochii îngroziți ai Europei și ai lumii creștine, este nu numai un pas uriaș, dar o prăpastie adâncă. Iar generalii n-au înțeles că prin exploziile bombelor și rachetelor și prin zidurile năruite nu numai că nu poate fi îngenuncheat un popor-erou, dar se vor depărta continentele de o parte și de alta a Atlanticului, iar mitul Americii eliberatoare se va spulbera în cele patru vânturi. În ultimul moment oferta guvernului iugoslav de încetare a ostilităților pentru Sfintele Sărbători ale Învierii a fost respinsă! Cât de puțină istorie se adună în capetele unor “înstelăți” sau în ovalul unor cabinete. Ei n-au aflat nici până acum că, în timp, *spiritul învinge*.

Iar până atunci noi să aprindem luminițele Învierii, slăvindu-L pe cel care, pe cruce ne-a oferit șansa mântuirii.

Hristos a înviat!

Radu Ciuceanu

1 Disprețul față de comunitatea internațională

pag. 2

2 Săptămâna patimilor Iugoslaviei

pag. 3

3 Războiul mediatic

pag. 6-7

4 “Europa liberă” și România anului 1956

pag. 8

5 Anii necunoscuți ai lui Iisus

pag. 9

6 Petöfi - expresie a spiritului maghiar

pag. 10-11

Disprețul față de comunitatea internațională

Apreciind greșit locul și rolul lor de unică superputere mondială, Statele Unite ale Americii cred că-și pot permite orice fel de comportament internațional, ignorând rațiunea, opinia publică și regulile statomice prin Carta O.N.U. și cu deosebire atribuțiunile și funcționarea Consiliului de Securitate, singura instanță recunoscută și abilitată de O.N.U. să acționeze pentru menținerea păcii și securității planetei noastre.

Navigând pe cursul întortocheat și imprevizibil, nu arareori improvizat al diplomației lor, S.U.A. n-au excelat nicicând în arta unei politici externe rafinate. Opțiunea predilectă, chiar maladiivă a S.U.A. a fost și este pentru o diplomație absolut interesată și agresivă, de tip dictatorial-totalitarist.

În acest sens sunt grăitoare, printre multe altele, divergențele avute de Administrația S.U.A. cu generalul Charles de Gaulle, cu privire la hotărârea Franței de a ieși din structurile militare ale N.A.T.O., ceea ce s-a și împlinit în 1966, apoi retragerea stupefiantă, "peste noapte" a trupelor nord-americane de pe teatrul de operațiuni militare din Vietnam - fără prevenirea vreunui stat aliat - invadarea statului Panama și răpirea (!?) președintelui acestuia, Manuel Ortega, menținerea unor importante forțe armate ale S.U.A. în Coreea de Sud și Japonia, situație ce se perpetuează de aproape o jumătate de secol (!?) împiedicând astfel soluționarea crizei existente în peninsula coreeană. Acestor adevăruri trebuie să le adăugăm neapărat participarea brutală a S.U.A. în spațiul fostei Iugoslavia și respectiv al Irakului, ambele state independente și suverane, membre ale O.N.U. De asemenea, nu trebuie să uităm de prezența militară de peste cinci decenii (!) în Germania, Italia, Belgia etc.

Semnificative sunt decizia luată de Administrația S.U.A., în noiembrie 1994, de renunțare unilaterală la controlul măsurilor de supraveghere preventivă a respectării embargoului instituit de Consiliul de Securitate al O.N.U. asupra introducerii de logistică militară în spațiul Bosniei-Herțegovina, iar ulterior, în decembrie 1998, declanșarea unor bombardamente furibunde - în cârdășie cu guvernul Marii Britanii - împotriva Irak-ului fără a solicita și a obține acordul prealabil al Consiliului de Securitate.

Pe aceeași sfidătoare linie de conduită politică se înscrie și recidivarea proferării de amenințări cu folosirea forței armate împotriva actualei R.F. Iugoslavia, începând din septembrie 1998, în legătură cu o problemă internă a acestui stat, confruntat din nou, la instigări străine, cu o tentativă de secesiune teritorială pe criterii etnice, cazul regiunii Kosovo.

Dacă hotărârea din 1994 venea la doar câteva zile după umilitoarea înfrângere - pe toată linia - a Partidului Democrat (în Senat, Camera Reprezentanților și Guvernorate), trădând starea de iritare și derută care pusese stăpânire pe comportamentul Administrației S.U.A., agresiunea armată împotriva Irakului, din decembrie 1998, își are sorginea în încercarea disperată a președintelui Bill Clinton de a împiedica sau amâna deznodământul nefavorabil al acțiunii Partidului Republican pomit să-l alunge

de la Casa Albă, ca urmare a scandalului declanșat de relațiile sale "nepotrivite" cu stagiara Monica Lewinsky.

Iată cum, extrapolând pe plan internațional un interes prioritar personal - al președintelui țării - Administrația S.U.A. - într-o monstruoasă complicitate cu premierul britanic - și-au permis să încalce reguli fundamentale ale comportamentului internațional, provocând însemnate distrugerii materiale dar, în primul rând, victime în rândul nevinovatei populații civile. Și, totul, fără nici un scrupul, fără nici o remușcare, clamându-se - culmea - iresponsabil și cinic, că s-a acționat în interesul comunității internaționale! Ce atitudine disprețuitoare, ce tupeu, câtă perversitate politică!

Comportamentul acesta al S.U.A. în domeniul politicii externe pune cu putere în evidență ambiguitatea Administrației și a diplomației statale, care pendulează între autoproclamarea naivă a rolului retoric al S.U.A. (de jandarm mondial, procuror inchiuzitorial mondial și conducător mondial unic) și neputința logică, firească, a exercitării faptice a acestui imposibil rol. Vrând-nevrând, această realitate vădește existența unei puternice contradicții între dorință și putință, precum și lipsă de realism în evaluarea corectă a stării de fapt a societății planetare, a comunității statale mondiale.

Preocupate obsesiv să-și subordoneze Organizația Mondială a Națiunilor Unite în general și Consiliul de Securitate în special - ceea ce au și reușit deseori din varii motive - S.U.A. își permit să sfideze pe față hotărâri ale acestui unic organism însărcinat cu menținerea și apărarea păcii internaționale; hotărâri la care și S.U.A. au subscris, dar pe care nu le respectă atunci când au interese particulare evidente, însă justificat contestabile. Această tendință periculoasă și disprețuitoare a făcut ca S.U.A. să intre uneori în conflict deschis sau tacit cu ceilalți membri permanenți ai Consiliului de Securitate (Rusia, China, Franța) cu excepția Marii Britanii, care se comportă ca un aghiotant perpetuu și de nădejde, dar și cu ceilalți membri ai Consiliului de Securitate, cu Liga Arabă - ca și cu alte țări membre ale O.N.U.

Asemănător se manifestă S.U.A. și în cadrul N.A.T.O. Aici acest rol de lider atotputernic și discreționar și conduita dictatorial-totalitară a S.U.A. este permanentă și frapantă, atrăgându-și însă opoziții mai ușor de ignorat și înlăturat. Pentru că S.U.A. fiind de departe cele mai puternice din cadrul alianței (militar, politic, informațional-mediatic, economic, financiar etc.) înțeleg să aibă întotdeauna ultimul cuvânt și ca atare să-și impună propria poziție.

Toate aceste ipoteze ale politicii externe a S.U.A. le-au împins la actuala conduită din ce în ce mai criticată și contestată generând reacții negative din cele variate: îngrijorare, regrete, dezamăgire, consternare, stupefacție, dezaprobare, iar uneori chiar condamnări din partea cvasitotalității statelor. Într-adevăr, este greu de susținut dreptul S.U.A. sau al N.A.T.O. de a interveni dincolo de raza statutară de acțiune a acestei Organizații

defensive (în Irak, în Iugoslavia, Panama, Liberia, Iran, Coreea de Nord etc) împotriva unor state care nu amenință securitatea S.U.A. sau a țărilor membre ale N.A.T.O. și nici nu fac parte din Organizația Atlanticului de Nord.

Tocmai această asumare discreționară de către S.U.A. - și prin ele a N.A.T.O. pe care și-a subordonat-o - a unui loc și rol supradimensionate îngrijorează în cel mai înalt grad comunitatea internațională, deoarece reprezintă germeii unei evoluții de o maximă gravitate, cu pr.O.N.U. nțătentă dictatorială totalitaristă. Conduita care întotdeauna și pretutindeni a produs numai efecte negative, ce pot deveni cu atât mai prejudiciabile atunci când aria consecințelor se extinde la scară mondială.

Pentru a-și motiva intervențiile "decisive" în anumite zone de conflict din Europa, Administrația S.U.A. - cu acordul tacit sau fătis al Congresului - invocă așa-zisa impotență a Uniunii Europene și a OSCE de a preveni apariția stărilor tensionate potențial conflictuale, precum și incapacitatea soluționării corespunzătoare a acestora după ce au degenerat amenințând să destabilizeze situația în perimetrul geografic respectiv.

Asemenea reproșuri umilitoare, tot mai greu suportabile, nu fac decât să producă reacții inverse. Uniunea Europeană se preocupă tot mai insistent să-și creeze propriul sistem de securitate, care este prezentat tactic ca venind în contradicție cu N.A.T.O., ci dimpotrivă, ar reprezenta un pilon politico-militar al continentului nostru și un partener loial al Organizației Atlanticului de Nord. În realitate, crearea propriei organizații de securitate - cu forțe armate corespunzătoare, așa cum sunt acești embrioni de felul forțelor de reacție rapidă - ca și extinderea Uniunii Europene și consolidarea potențialului său, inclusiv prin introducerea de la 1 ianuarie 1999 a unei monede unice - EURO - nu constituie altceva decât pași importanți de ieșire de sub tutela supărătoare a S.U.A.

Pe aceeași linie de conduită paneuropeană se înscrie actualul refuz al U.E. de a se implica militar - alături de S.U.A. - împotriva R.F. Iugoslavia (conflictul din regiunea Kosovo din Serbia), ca și dezacordul față de embargoul economico-militar decretat abuziv de Administrația S.U.A. împotriva Cubei, Iranului, Libiei etc. și represiunile anunțate contra statelor ce ar "îndrăzni" să nu respecte aceste hotărâri (!).

De altfel, între S.U.A. și U.E. au mai fost, sunt și vor mai fi dispute și amenințări reciproce cu măsuri în domeniul comerțului, ceea ce se reflectă și în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului - OMC.

Divergențe profunde există și persistă de mult timp nu numai între S.U.A. și U.E. și ei, uneori chiar mai semnificative, între S.U.A. și Japonia - cum a fost recenta declarație a ministrului nipon al Comerțului.

Derutantă, inconsecventă și implicit contestată este politica externă a S.U.A. și pe alte planuri cum sunt: implicarea fățișă sau discretă, dar întotdeauna hotărâtoare, în viața politică internă a multor state. În unele impune

sau influențează desfășurarea de alegeri democratice în care victoria aparține, ca regulă, candidaților fideli sau preferați ai S.U.A. Cele mai edificatoare sunt situațiile din America Centrală și de Sud; altele, aceleași S.U.A. acționează pentru înlăturarea unor asemenea șefi de state, aleși democratic și impunerea unor elemente ce instituie veritabile regimuri dictatoriale (!?), cum s-au petrecut lucrurile în Chile, Panama, Bolivia, Mexic, Filipine ș.a. Chiar și atunci când s-a reușit în acțiunile lor - cazurile Cubei, Iranului, Irakului, Iugoslaviei, Libiei etc. - Administrația S.U.A. declară sus și tare că perseverează în acest scop, ignorând sau disprețuind norme fundamentale ale Dreptului Internațional.

Și tot acest comportament pentru că în concepția Congresului și Administrației, S.U.A. au "dreptul" și "legitimitatea" să intervină oriunde și oricum, dacă interesele lor o cer. Potrivit acestei stării și periculoase orientări de politică externă pentru S.U.A. prevederile Dreptului Internațional - pe toate liniile - și angajamentele asumate în domeniul relațiilor bi și multilaterale devin obligatorii pentru celelalte state și facultative pentru S.U.A. - ca și pentru alte mari puteri, care nu se tem de constrângeri internaționale (Rusia, China, Franța, Marea Britanie, Germania). Funcționarea principiului de drept "Pacta sunt servanda" (pactele trebuie respectate) operează în aceste cazuri în funcție de interesele naționale ale S.U.A., sau ale celorlalte mari puteri. Este suficient să evocăm încălcarea flagrantă a drepturilor fundamentale ale omului în S.U.A. și în celelalte state menționate, față de care nu s-a sesizat și nici nu s-a luat vreo măsură, inclusiv coercitivă de către comunitatea internațională (O.N.U., OSCE, Consiliul Europei etc.); tot astfel, perpetuarea prezenței militare rusești pe teritoriul Republicii Moldova, care a rămas nesancționată în pofida multor solicitări internaționale și angajamentelor luate de statele respective. Și exemplele ar putea din păcate continua.

Nu mai intrarea în normalitate, prin respectul deplin al normelor Dreptului Internațional și implicit al tuturor angajamentelor asumate de state prin înțelegerile încheiate pe plan bi și multilateral, fără nici o excepție, poate conduce în timp la eliminarea actualelor practici și anomalii din viața internațională.

Fără schimbarea actualei mentalități, în care conduita internațională a S.U.A. și a celorlalte mari puteri se bazează precumpănitor pe Dreptul Forței și cârdășia de interese dintre ele în dauna "Restului lumii", progresul și liniștea planetei și a comunității statale și umane mondiale vor fi permanent amenințate.

Prin eforturi comune precum și prin înțelepciune, voință politică reală și bună credință acest deziderat se poate transforma din deziderat "utopic" în fapt împlinit, ceea ce ar fi în beneficiul tuturor.

Mircea Manea

Săptămâna patimilor Iugoslaviei

Vrând-nevrând, ascultând ineptii și vizualizând fețele diplomației românești, ca și ale marilor zilei, parlamentari și executivi, te întrebi dacă este obligatoriu și logic să faci o paralelă între agresiunea germană din 1941 și cea pe care o trăiește acum popoarele sârb și muntenegrean.

E drept că datele geografice sunt schimbate. Atunci era atacată întreaga Iugoslavia, tot teritoriul ei, acum numai ce-a mai rămas, mai mult de jumătate.

Diferența, însă, notabilă, rămâne în planul politic. Atunci Hitler își trimitea diviziile să distrugă un stat suveran și independent, fără pretenții de a fi campionul unei moralități a popoarelor, salvator al unor inechități etnice, și nu în cele din urmă, promotorul legalității și demnității popoarelor balcanice. Atunci, pur și simplu, Wehrmacht-ul era trimis să invadeze o țară care prin legăturile ei cu Marea Britanie și U.S.A., putea oricând să incomodeze spatele armatei germane prin tentativa generalului Simovici. Iar Hitler, ce-și pregătea campania în răsărit, nu putea tolera un guvern și o țară ostilă în spatele său.

Ce s-a petrecut atunci pe teritoriul Iugoslaviei se știe mai puțin; măcinarea, însă, a 22 de divizii germane a însemnat tributul însângerat pe care l-au plătit nemții în al doilea război mondial pe pământul unui popor ce știe nu numai să lupte, dar să și reziste! Iar cine-și închipuie că o să audă de capitulare fără ca ultimul metru pătrat al Federației Iugoslave de azi să fie ocupat, e naiv și n-a avut niciodată curiozitatea să-i cunoască pe sârbi măcar aici pe teritoriul nostru.

Mi-aduc aminte cu mândrie, fiindcă ei au săvârșit ceea ce pentru noi era un vis, că singurii deținuți din fortăreața Jilavei care, într-o noapte cu viscol, în martie 1950, au evadat, au fost patru sârbi. Tineri, vâjnoși, parașutați în România cu trei luni de zile înainte, capturați printr-o trădare, ne-au făcut o demonstrație, celor din celula 9-12 de ceea ce înseamnă nu numai abilitate, hotărâre, dar și aceea încrâncenare de a nu purta lanțuri, caracteristică istorică a poporului lor martir, cum îi numea Nicolae Iorga. E drept - și asta pentru a completa tabloul - că după ce au ajuns la suprafață (temnița era subterană), au tăiat gâtleurile la două santinele și doi milițieni. S-au pierdut pe urmă în noaptea albă a viscolului, iar peste câteva zile vorbeau la Radio Beograd. A fost, cred, pentru prima oară când cei peste 100 de întemnițați am suportat cu satisfacție sancțiunile ce au urmat!

Ca istoric, nu pot să-i idealizez, și datorită, mai ales, raporturilor pe care le-au avut cu populația românească de pe Valea Timocului și în alte regiuni, unde, ca urmare a aceluiași comportament ultranațional, limba română, școala și biserica minorității (acolo unde într-adevăr era minoritate) au avut de suferit.

Dar nu pot să nu recunosc că alături de Marea Neagră, Serbia a fost singurul teritoriu vecin din partea căruia nu ne-am temut de o agresiune și că alianțele, pactele și imperiile sunt supuse pieirii, vecinii ne sunt veșnici!

Dar ce poate reprezenta, pentru strategii Alianței Nord Atlantice - cunoscând o geografie variabilă și precară, care de multe ori, bănuiesc, au confundat Belgradul cu Bucureștiul (ca, de altfel, chiar publicul

morții și-au pierdut numărul, refugiații s-au risipit în băjenie cu sutele de mii, într-o sfidare ininteligibilă (cel puțin pentru noi). Chiar au avut nevoie americanii de o testare pe viu a rachetelor Tomahawk și a

cu democrația, cu libertatea și demnitatea omului și că odată luată o hotărâre la cel mai înalt nivel, urmată și legitimată indiferent de absurditatea și violența ei?

Interesante ni se par, în această privință, declarațiile unui general al N.A.T.O., extaziat de acțiunile concertate împotriva unor obiective militare, tancuri, vehicule blindate și artilerie ca să nu mai vorbim de testarea capacității de autoghidare a celor mai rafinate rachete care și-au atins țintele cu o deviere minimă, de câțiva zeci de metri. Am putea crede că acest teritoriu a devenit un vast poligon de exersare a Pentagonului, imprumutat de liderii politici ai unei Europe inconștiente și amorfe.

Și fiindcă bombardamentele continuă, într-o dorință-voință clară de a nimici nu numai mijloacele de apărare ale unui popor ce a contribuit și el în ultimele două veacuri cu contingente de emigranți la formarea națiunii americane, se naște întrebarea dacă cei pomeniți nu încearcă exersarea aceluiași sistem de pârjolire a teritoriului inamic practicat în războiul de secesiune numit *anaconda*, adaptat însă acum unor borme morale de care bravii yankey trebuie să țină deocamdată cont.

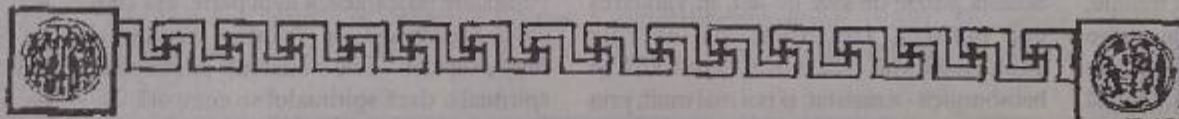
Și cât de repede i-ar învăța minte pe niște balcanici risipiți pe un teritoriu cât o zecime din Arizona, dacă li s-ar permite bombardierelor, aripă lângă aripă, să execute un covor în Belgrad sau Niș.

Cât despre refugiați, cu cât sunt mai mulți, mai înspăimântați, mai înfometăți, cu atât mai bine. Se uită, însă, bineînțeles, că în imensa ei majoritate, migrația au produs-o bombardamentele și teroarea aciană și perspectiva imediată a unui război terestru cu urmări cumplite atât pentru sârbi, cât și pentru albanezi.

Cât privește la noi, glasul Bisericii Ortodoxe îndemnând la pace și măcar la respectarea unui armistițiu pentru sfintele sărbători ale Învierii Domnului, n-a avut nici un ecou în pustiul moral al unor lideri politici sau comandanți de oști. Să fie ei oare atât de legați la ochi și cancelariile Occidentului atât de lipsite de o judecată în perspectivă? Nicidecum nu s-a creat o prăpastie mai înspăimântătoare între cei care dețin forța și cei asupra cărora o exercită. Și chiar dacă din marea Uniune Sovietică n-a mai rămas decât poporul rus și aliații săi, ar fi bine ca umiliția lui să nu depășească plata miliardelor de dolari de care are nevoie.

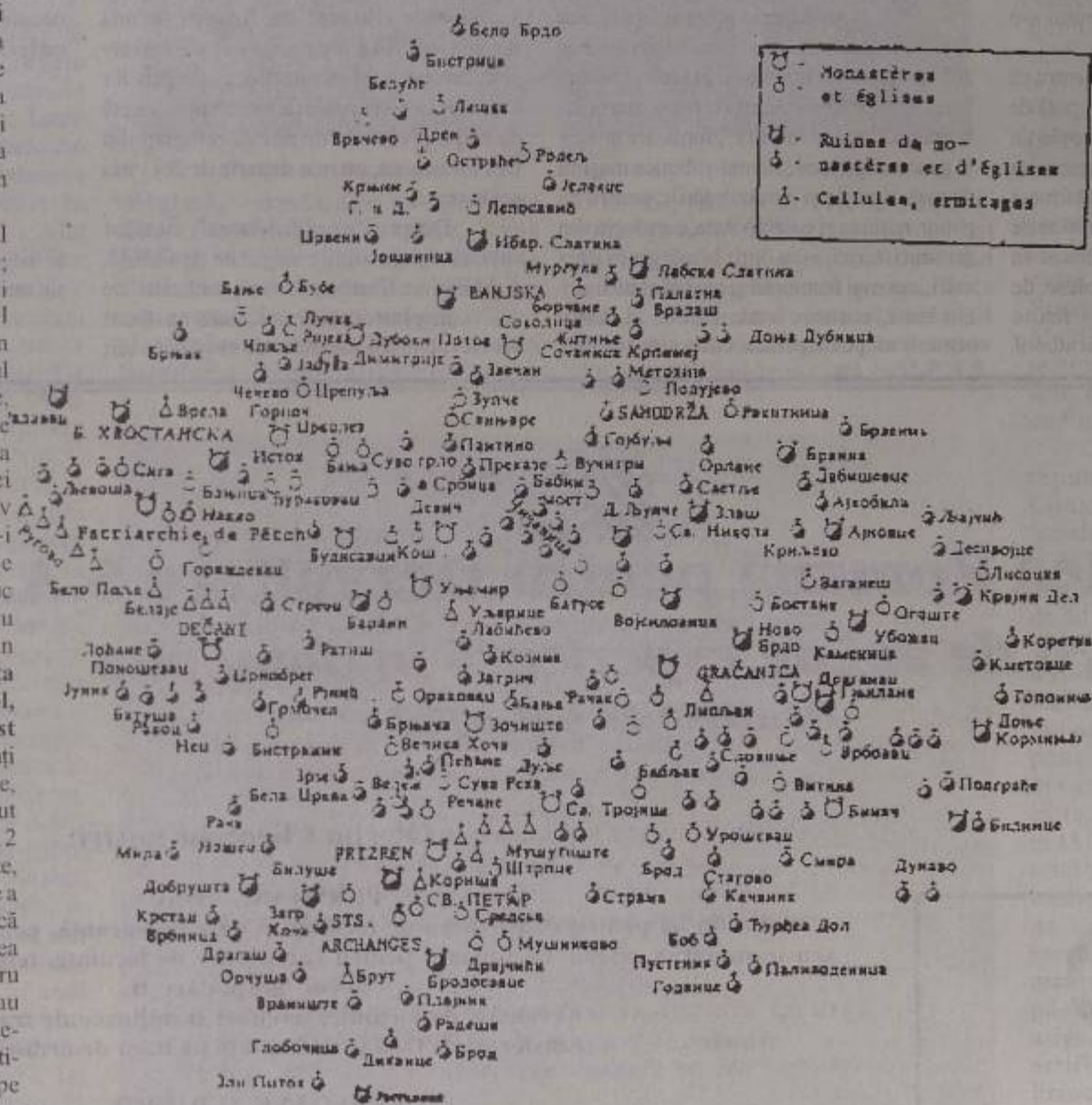
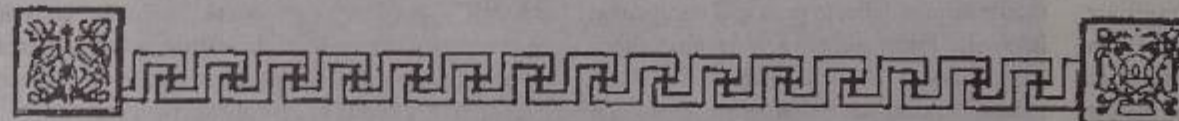
Fiindcă popoarele uită ușor suferința și sărăcia, dar își aduc aminte la timpul potrivit de cei care le-au îngenucheat.

Radu Ciuceanu

PRESENCE CHRETIENNE ORTHODOXE DANS LE KOSOVO

Les trois-quarts des sanctuaires mentionnés ci-dessous sont antérieurs à l'année 1459 -

Kosovo - sufletul Serbiei creștine

celor 51 de state US) - această peninsulă a Europei numită Balcani? O peștiștură de mici pete colorate etnie și cu frontiere labile, mai ales acum, când Federația Iugoslavă a ajuns la jumătate din teritoriul inițial!

Dar N.A.T.O. nu este format numai din cei pomeniți mai sus. Din el fac parte, după cum prea bine se știe, și națiuni cu o veche tradiție democratică și care au teaurizat de-a lungul anilor patrimoniul spiritual al Europei!

Cât de mari au fost interesele lezate și pe cine a ofensat acest mic popor (acum), dacă nici mesajul celei mai mari forțe spirituale a lumii, Vaticanul, nu a avut nici un ecou? Bombardamentele au continuat,

sistemelor sofisticate pe care un handicapat cu nutură de broker le tot pomeneste laudativ. Chiar în halul ăsta să fi ajuns o națiune care de două ori a eliberat Europa de spectrul despotismului și de o ideologie criminală, să marcheze în glorie și satisfacție ridicarea valorii acțiunilor unor mari firme producătoare de moarte? Și chiar totul a fost spectacol și înșelăciune? Chiar zecile de mii de tineri americani care au murit pe câmpiile Franței în 1917-1918, în 1944-1945 sau diviziile măcinate în Vietnam în noroi și sânge sau în Irak acum câțiva ani să fi murit degeaba? Numai fiindcă în Salonul Oval sau în marele bunker al Pentagonului se deliberează o politică fără nici o tangență

Sinceritate credibilă

Motto:
"Païens ont tort, chrétiens ont droit"
(Chanson de Roland)

Că orice sentiment și comportament uman, sinceritatea, poate fi individuală sau socială. Am spus nu colectivă, ci socială. Și așa trebuie, pentru că, dacă cea individuală poate ajunge până la forme superioare, aproape de credință, o adevărată religie, cea socială reprezintă o formă mult mai dificilă, căci este, în primul rând, una de angajament, aproape un fel de legământ împreună cu alții, de a fi sinceri la un loc.

Acesta mi se pare, în zilele acestea, momentul când istoria trăiește un autentic, și, ca tot ce este sublim în om, un tragic act de sinceritate colectivă: unicitatea în sinceritate a poporului iugoslav. Mesajul lui este că patria este una singură și mai presus de orice, chiar de viață. El este transmis lumii întregi cu o credibilitate pe care și surzii ar trebui s-o audă, iar orbii televizorului s-o creadă pe cuvânt.

Accentuăm "credibilitate" pentru că în această formă, ea are valoare de operă de artă, ea este metafizic vorbind, dincolo de vulgaritatea cuvântului, în întrebuintarea lui de către cei care știu, că: "Noi suntem cei mai buni", pentru aceștia care, hrăniți zi de zi, ceas de ceas, de adevărul fabricat în costumația, perucile și falsul diavolesc, de către ecranele de drog cotidian, - foarte adesea nu fac nici măcar pasul până la atlasul

obligator, spre a vedea unde se găsește, geografic, acest unicat de adevărat suflet colectiv - sfânta sinceritate și devotamentul sârbilor, nu poate să găsească înțelegere.

Poate că așa este normal să fie, dacă ne gândim că acest popor care stă aici, în această patrie de sute de ani, în vâltoarea cel puțin a trei forțe de energie expansionistă - catolică, otomană și habsburgică - a rezistat, și noi mai mult, prin comportare de civism internațional, și-a găsit aproape în toți vecinii prietenii și înțelegere pentru minorități.

O asemenea formă de colectivitate istorică este greu de înțeles pentru statul american, constituit aluvionar din hemoragiile de populație, în principal europeană, întemeiat printr-un genocid lacom asupra băștinașilor și legalizat în formă statală ca federație, printr-un război, nu de secesiune, ci de federație - poate ar fi mai corect să zicem: camelconizare.

De asemeni, grea poate fi înțelegerea acelorași transatlantici, care în trei sute de ani au ajuns de la imense preeri și natură înzestrată de Dumnezeu cu toate darurile, la orașele "zgârie-norilor", furtună umană în goana după bani și avant-robotica mașinii de toate tipurile și întrebuintările, pentru un popor, națiune și colectivitate, care ieșiți din furtuna istoriei, s-au oprit la marginea unei mări, cea mai frumoasă și mai cântată mare din lume, cea care a zămislit de la mării, nemuritorii poeți, până la cuceritorul militar

cel mai strălucit, ajuns până în țara lui Por împărat. Acest popor sărac, rămas aproape idilic în așezarea pitorească și încărcată de tradiție a satului, unde s-a cimentat prin cultură, religie și dragostea de spațiul lui sufletesc, care ca și al nostru, ca și al întregii Peninsule Balcanice, a avut parte, așa cum zicea Sadoveanu, de "odihna vântului și liniștea apelor". Este o diferență de structură spirituală, dacă spiritualul se compară. Ne temem însă, că undeva, aflăm mai degrabă un "spirit clișeu", șablonat până la punctul unde încep megalomaniile periculoase ale istoriei.

La fel, de comentat, este "credibilitatea" care pune în față culpa declarată "ex catedra" și justițiar se pronunță, fără ceea ce reprezintă esența ideii de justiție, adică dreptul la instanța a doua, de recurs. Nu poate fi o lege bună cea care afirmă că "ceea ce vrem, este și drept". Pentru că așa, în cazul litigiului iugoslav și populației secesioniste albaneze din Kosovo, se uită dovada juridică a comportamentului agresiv și neeuropean, al albanezilor în propria lor țară, când a fost nevoie de intervenția directă de trupe și tot sute de mii de refugiați din țara lor neaoșă, nu mai departe de doi - trei ani în urmă.

Despre "credibilitatea" statelor suverane și garanțiile asigurate de O.N.U. și Marea sa Cartă Atlantică, încheiată de doi conspiratori bolnavi, care au făcut istorie pentru o jumătate de veac nefericit

european -, ce mai putem spune? Nimic altceva decât că bondarul "globalizare", care ne-a zbmăit tot timpul mai puternic în urechi în ultima vreme și față de care am luat atitudine critică și analitică în paginile acestei publicații, a început să zboare tot mai aproape și mai zgomotos, încât începe tot să semene tot mai mult a avion sau chiar a rachetă. Și nu e bine, pentru că s-a creat un nelegitim precedent, de la enclavizare la globalizare.

La început de mileniu, după secolul globalizării războiului ca practică internațională, ar fi fost de dorit să nu intrăm cu imaginea "tacticii pământului pârjolit", ci cu speranța sincerității mondiale, cu credința în credibilitatea adevărului moral și speranța că pacea, ca și omul, nu doare moartea, chiar dacă nu o înțeleg.

Mă uimesc încă o dată, și reflectez la universalitatea spiritului lui Conrad, ale cărui cerințe scrise în cartea Sub ochii occidentului ar trebui să fie motto-ul unei carte O.N.U. - revizuite:

"Istorie, nu teorie,
Patriotism, nu internaționalism,
Evoluție, nu involuție,
Îndrumare, nu distrugere,
Unitate, nu dezbinare."

Acest crez, nu chipuri de președinți, ar trebui săpate în stâncile cele mai înalte ale tuturor țărilor și popoarelor.

Radu Cioroianu

Banca Română pentru Dezvoltare S.A.

76 de ani de experiență în domeniul financiar bancar

Oferim Clientilor noștri:

PERSOANE FIZICE:

- credite în lei pentru construirea de locuințe și case de vacanță, pentru modernizare, extindere sau terminarea caselor de vacanță pentru cumpărare de locuințe, terenuri, autoturisme și pentru nevoi gospodărești
- evaluări de locuințe, terenuri și mijloace de transport
- transferuri în țară și străinătate pe bază de ordine de plată

PERSOANE JURIDICE:

- operațiuni valutare - derulare de operațiuni import-export, încasări și plăți în numerar
- credite în lei și valută pentru investiții
- finanțări din linii externe BIRD, BERD, Deutsche Bank și Züricher KantonalBank
- evaluări patrimoniale și de active
- planuri de afaceri analize financiare
- finanțarea proiectelor economice
- studii de fezabilitate în vederea privatizării sau asocierii
- garanții bancare în lei și valută, emiteri scrisori de bonitate
- factoring
- forfetare

SEDIUL CENTRAL

Str. Doamnei nr. 4, București - 70016 tel: 313.32.00; fax: 313.73.84, telex: 11238
SWIFT Code - BRDEROBU

Diploma pentru
Promovarea
Întreprinderilor
Mici și Mijlocii la
Nivel Național

Premiu acordat la Ediția
a 6-a a Topului Național
al Firmelor Private

Două state românești - un nonsens istoric

Străinii care iau contact cu istoria României se declare fascinați de bogăția faptelor și întâmplărilor petrecute pe parcursul mileniilor, aici la Carpați, Dunăre și Marea Neagră. Cei mai mulți sunt atrași de ceea ce numesc "miracolul românesc", adică existența unei insule de civilizație latină într-o mare de popoare slave și fino-ugrice și zbaterea sa continuă de a păstra zestrea cu care s-a născut. Sunt fascinați și atât. Nu li se strânge inima și nu-i doare sufletul.

Din acest context face parte și situația care, astăzi, este concretizată în existența a două state românești: România și Republica Moldova. Apariția celui din urmă pe harta politică a lumii are istoria lui.

Teritoriul dintre râurile Prut și Nistru, mărginit la sud de Marea Neagră, a fost locuit în antichitate de geto-daci (carpi, costoboci, tyrageti etc.), strămoșii cei mai îndepărtați ai românilor. În anul 60 î.Cr., regele Burebista, unificatorul înglobează, în statul dac și acest teritoriu. Între secolele al II-lea și al IV-lea o parte din pământurile sale intră în stăpânirea Imperiului roman fiind incluse în provincia romană Moesia Inferior. Aici au staționat unități militare ale legiunilor I Italica, a V-a Macedonica și a XI-a Claudia și s-au așezat numeroși veterani și coloniști veniți din toată lumea romană. Din simbioza daco-romană a luat naștere poporul român. Apoi, odată cu primele deplasări de popoare migratoare, teritoriul dintre Prut și Nistru devine un culoar preferat al acestora, pe aici scurgându-se spre Europa apuseană și de sud goții, gepizii, avarii, bulgarii, ungurii, tătarii etc. În secolul al XIV-lea se formează între Carpații răsăriteni, Nistru și Marea Neagră statul feudal Moldova, numit și Valahia Mică. În secolul al XV-lea - mai ales în vremea domnitorului Ștefan cel Mare (1457 - 1504) - hotarele de răsărit ale Moldovei, de pe Nistru, au fost fortificate cu cetăți puternice ca Hotin, Soroca, Orhei, Tighina, Cetatea Albă, și Chilia (pe Dunăre). În anul 1600, împreună cu Transilvania și Valahia Mare - celelalte state feudale românești - se va afla în componența primului stat românesc unificat sub sceptrul lui Mihai Viteazul (1593 - 1601). Abia în anul 1792 Moldova (vasala Imperiului otoman din secolul al XVI-lea) devine vecina Imperiului țarist care își extinsese hotarele până la Nistru, în etape succesive, în urma mai multor războaie duse împotriva turcilor. Între anii 1806-1812 are loc un nou război ruso-turc încheiat prin pacea de la București (1812). Prin manevre diplomatice bazate pe corupție și șantaj Imperiul țarist anexează teritoriul dintre Prut și Nistru, împărțind Moldova în două. Această nouă gubernie a fost numită Basarabia de către autoritățile rusești de ocupație [numele de Basarabia vine de la domnitorul Țării Românești, Basarab I (1310-1352), care a stăpânit zona de sud a Moldovei (Bugeagul), eliberând-o de tătari, prin extensie, întregul teritoriu dintre Prut, Nistru și Marea Neagră a căpătat

această denumire]. În cei 105 ani de stăpânire țaristă Basarabia a fost colonizată masiv cu ruși, ucraineni, polonezi, evrei, germani, fiind supusă rusificării în mod brutal. În 1867 limba română a fost interzisă în toate școlile basarabene, după ce anterior fusese eliminată din administrație și din

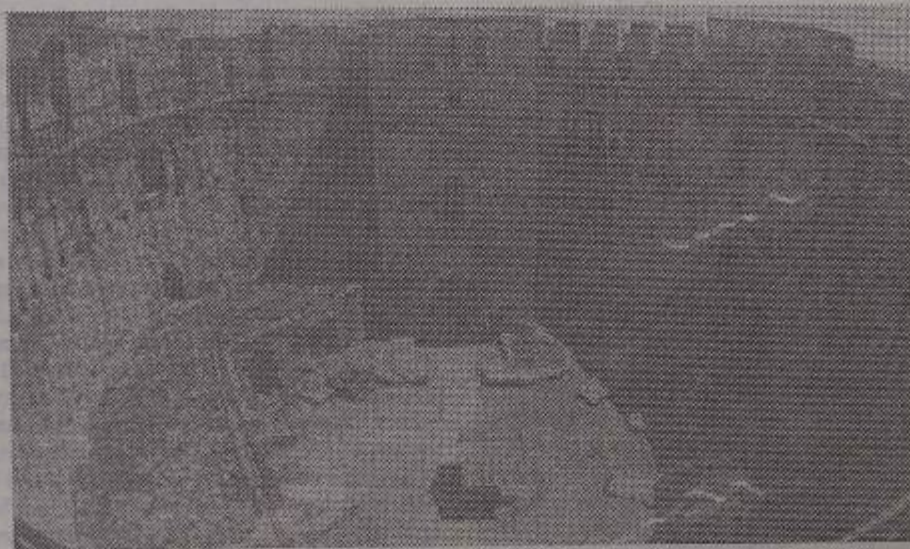
Tratatul de pace de la Paris (1920) de către marile puteri ale timpului. În 1940, după un ultimatum de două zile, la 28 iunie U.R.S.S. ocupă Basarabia, Bucovina de nord și ținutul Herța (depășind chiar prevederile pactului secret Molotov-Ribbentrop din 1939). Se crează R.S.S. Moldovenească înglobată în

se va accentua și mai mult. Îndeosebi orașele au fost colonizate cu ruși care au fost impuși în funcții administrative la toate nivelele și în toate domeniile de activitate, iar istoria, cultura și tradițiile românești au fost falsificate cu grosolanie. Religia a fost interzisă, bisericile au fost dărâmate, iar cele rămase au fost transformate în depozite, cinematografe, cămine culturale, grajduri, discotecii etc. După 1985, în epoca gorbaciovistă de glasnost, ia naștere Mișcarea pentru o Moldovă Democrată care se pronunță pentru revenirea la vechile și fireștile tradiții culturale românești, pentru impunerea limbii române ca limbă oficială a statului și revenirea la scrierea cu alfabet latin. În 1990 Parlamentul din Chișinău (capitala Basarabiei) adoptă Declarația de Suveranitate a RSS Moldova, iar în 1991 proclamă independența de stat a țării și o nouă denumire: Republica Moldova. În același an semnează actul de constituire a Comunității Statelor Independente (C.S.I.). În 1992 au loc lupte violente în Transnistria (teritoriu aflat la est de Nistru), populat majoritar cu rusofoni separatiști. Între Moldova și Rusia se parafează un act privind dreptul la autodeterminare al acestei regiuni în cazul în care Moldova se va uni cu România. În 1994 populația Republicii Moldova s-a pronunțat prin referendum pentru menținerea unui stat independent, înlăturându-se eventualitatea unirii cu România.

Moldova (34.000 km²) este o republică prezidențială conform Constituției din 1991. Puterea legislativă este exercitată de Președinte și de Parlamentul unicameral (mandat de 4 ani), iar cea executivă de Consiliul de Miniștri numit în urma alegerilor legislative desfășurate pe baza votului universal și a activității politice multipartinice. Populația țării (4,46 milioane) este majoritar românească - peste 64 la sută - restul fiind formată din ruși, ucraineni, găgăuzi, bulgari, evrei, polonezi, tătari (la ocuparea țării în 1812 românii depășeau 80 la sută din total și cu toată politica de deznaționalizare procentul s-a menținut ridicat; de aceea autoritățile sovietice au inventat o a doua naționalitate pentru majoritari, cea moldovenească, rupându-i în două pe români și asigurându-și dominația prin creșterea artificială a procentului de ruși). Principala religie - ortodoxismul, urmează mozaismul și islamismul. Moneda națională - leul moldovenesc. Capitala țării este orașul Chișinău cu peste 677.000 de locuitori.

Existența a două state românești este un nonsens istoric și reprezintă consecința apariției comunismului mondial și a jocurilor politice, trecute și prezente, la nivel global. Totul este posibil într-o lume în care democrația are doar anumite dimensiuni.

Corneliu R. Mihail

Cetatea Soroca

biserică, urmărindu-se pe față deznaționalizarea românilor. După prăbușirea Imperiului țarist în 1917, în Basarabia se formează Sfatul Țării din reprezentanți ai tuturor naționalităților și confesiunilor, care proclamă Republica Democratică Federativă

U.R.S.S., fără județul Hotin (nord) și sudul Basarabiei (Bugeag), care au fost alipite fără nici o rațiune de ordin istoric, demografic sau geografic la R.S.S. Ucraineană. Între 1941-1944 Basarabia este reîntregită României, iar din august 1944 reanexată la U.R.S.S.

RĂZBOI MURDAR

*Cu inima zdrobită de nedreptatea firii
Nu pot a înțelege preceptele zidirii
Și nici să cred că omul ar mai putea să facă
Mai mult decât acuma planeta ea să tacă.*

*Accept durerea dreaptă creată de destine,
Dar când omul distruge în loc să facă bine,
Consider blestemată făptura lui urâtă
Și nu accept ca lumea să fie-n foc târâtă.*

*S-arunci cu bombe-n case, pe creaturi divine,
Ce creiere turbate, flămânde de ruine!
Și să mai ai tupeul să strigi în gura mare
Că dreptatea-i cu tine pentru că ești mai tare.*

*Și după-atâtea zile de ucigașe focuri,
Când ziduri și planșee au fost scoase din locuri
Pornit-ați vânătoria de trupuri încordate
Ce-și apără hotarul de secole-ntre state.*

*Încrâncenată fiară, blestemul să te-ajungă!
Rămasă pe întuneric a morții slugă
Doar să privești din grotă ecrane exploziile bolșii
Fără să ai curajul să vii să-ți numeri morții.*

Nicolae Marinescu

Moldovenească. La începutul anului 1918 se votează independența țării, iar la 27 martie / 6 aprilie același an Sfatul Țării hotărăște prin vot democratic că Basarabia "de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa, România". Acest act de voință populară plebiscitară a fost recunoscut prin

Prin Tratatul de pace de la Paris din 1947 granițele trasate în 1940 sunt păstrate. În anii regimului comunist sovietic sute de mii de români din Basarabia au fost deportați în Siberia, Kazahstan, Extremul Orient și dincolo de Cercul Polar, alții închiși, torturați sau uciși. Procesul de deznaționalizare

Războiul mediatic

Comunicarea de tip mediatic este expresia relevantă a democrației unui sistem politic, iar relația dintre ele este atât de strânsă și direct proporțională încât nici una nu poate fi concepută fără cealaltă. Astfel, cu cât structurile comunicării sunt mai cuprinzătoare și mai accesibile, cu atât există mai multe șanse potențiale de afirmare a democrației.

Expansiunea comunicării în general și mai cu seamă a celei de masă este determinată de cerințele informative și cognitive tot mai sporite ale individului, precum și de nevoia societății de autoreglare. Acești factori determinanți își subordonează instantaneu tehnologiile de vârf încât au reușit să plaseze fenomenul comunicării de masă în prim-planul vieții cotidiene, capacitatea tehnicilor multimedia de transmitere și redistribuire a informațiilor lărgind extraordinar atât sfera publicului, cât, mai ales, pe aceea a resurselor de informare, documentare și divertisment. Altfel spus, implementarea *high-tech* în comunicare i-a conferit acesteia eficiența deplină, socializând-o de o manieră atât de masivă încât sintagma lui Marshall McLuhan despre "satul global" aproape că nu mai exprimă o realitate, ci o banalitate.

Nu mai că rapiditatea, diversitatea și volumul informației trebuie asociate cu libera circulație a informației, cu egalitatea accesului la informare și, nu în ultimul rând, cu garantarea informării corecte a cetățeanului. Acestea, deși sunt principii înscrise în *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, continuă a rămâne deziderate de împlinit pentru o viitoare ordine mondială, deoarece, ca și democrația, libertatea informației este acum, fără îndoială, inegal răspândită în lume. Mai mult chiar, ea rămâne tributară societății în care se manifestă, fapt subliniat, printre mulți alții, de profesorul Hervé Bourges: "Libera circulație prezintă toate defectele liberalismului economic. Aceasta înseamnă că ea se face în folosul celor mai puternici și în detrimentul celor slabi. *Laissez faire, laissez passer* este legea junglei, în afara cazului când toți ar avea aceleași șanse și mijloace. Or, este limpede că șansele și mijloacele țărilor lumii a treia, în sfera informației sunt mult inferioare și că decalajele, ca și în celelalte domenii, continuă să se adâncească."

Prin urmare, dezechilibrul manifestat în propagarea informației nu are numai explicații istorice și tehnologice, ci este reflexul interesului și propagandei de sorginte economică, financiară și politică, manipulate cu abilitate de trusturile transnaționale de presă și nu numai. Acest dezechilibru este cultivat zi de zi de marile puteri politico-economice ale lumii în dauna țărilor mici și mijlocii, pe coordonate biunivoce când se produce pe axa est-vest, și univoce, întotdeauna dinspre nord înspre sud. Fapt ce se realizează aproape fără băgare de seamă, întrucât informația cu sens unic se însinuează perfid în conștiințele oamenilor, afectându-le cadrul de viață în cele mai diverse moduri, dar mai totdeauna cu efecte scontate.

În general, informația, fie ea politică, economică, culturală etc. este expresia interpretării coerente a realității complexe dintr-o anumită unitate de timp și dintr-un anumit loc. Ea concentrează un punct de vedere asupra lumii. Într-o oarecare măsură, valoarea informației este în strânsă legătură cu difuzarea ei. La baza acestei operații stă un proces complex de selecție și ierarhizare întemeiat pe criterii ideologice precise. Din puzderia de fapte și evenimente care dau substanța unei zile la scară planetară, marile agenții de presă, marile companii de radio și televiziune aleg o sută-două, pe care le ierarhizează într-un anumit mod și apoi le difuzează. Desigur, este greu să pretinzi obiectivitate absolută în acest proces delicat și, în același timp, dificil, dar este inacceptabil ca el să fie transformat într-o metodă deosebit de subtilă de falsificare a realității, în conformitate cu interesele și ideologia promovate de ziariști și mijloacele de comunicare ce se erijează în principalele surse de informare "obiectivă" și "corectă" a lumii. Am folosit ghilimelele pentru obiectivă și

corectă căci, așa cum cineva a observat deja, în momentul de față aproape că nu mai există informație neutră, ci numai "informație de luptă", adică avem de-a face cu transformarea tezei în informație prin deghizarea funcțiilor militante în funcții informative.

Odată ajunși aici se impune constatarea existenței unor centre de putere informațională interesate să dea "știri", "comentariului" și imaginii direcția și conținutul conforme unor intenții și scopuri manifeste. Procedul presupune utilizarea cu bună-știință a unui arsenal de mijloace și tehnici de falsificare și manipulare a informației, care verificate și identificate de specialiști le pot furniza acestora argumentele că se află în plin război mediatic, componenta esențială a războiului psihologic. În principiu ei au în vedere cinci posibilități strategice principale:

1. Se acordă preeminență unor fapte fără importanță reală, nerelevante, în detrimentul celor cu adevărat importante, sau se amestecă nedistinct știrile semnificative cu cele nesemnificative.

2. Difuzarea unor știri fragmentare în locul celor complete, sau asamblarea unor informații parțiale, pentru a crea impresia unui adevăr complet.

3. Prezentarea știrilor într-o manieră care să conducă la interpretări și concluzii eronate, favorabile intereselor particulare.

4. Înfățișarea evenimentelor într-un mod de natură să provoace îndoieli și temeri nejustificate sau chiar exagerate, cu intenția de a influența sau condiționa acțiunile ulterioare ale indivizilor, comunităților de orice tip, națiunilor sau guvernelor.

Trecerea sub tăcere a faptelor, evenimentelor care se presupune că ar suscita anume reacții din partea publicului sau a altui destinatar, combinate, eventual, cu supracitarea altora, în dorința de a le estompa pe cele dintâi.

Este, dacă vreți, partea văzută a icebergului!

Partea nevăzută, covârșitoare, este destinată superprofesioniștilor informației. Este câmpul de bătălie pe care se înfruntă și se desfășoară forțe atât de copleșitoare, încât doar un război convențional poate fi invocat ca termen de comparație, dar și în acest caz numai pentru estimarea cheltuielilor materiale și mai puțin a rezultatelor politico-economice, de multe ori mult mai eficiente în cazul războiului informațional. Efectul său este devastator, demoralizarea și inducerea ideii în medii elitei jurnalistice mondiale că informarea corectă a devenit imposibil de depistat – și cu atât mai puțin de utilizat și propagat – este cea dintâi și cea mai importantă bătălie câștigată deplin de războiul mediatic. Este o victorie psihologică! Adică esențialul în orice tip de război! Restul... Restul ține de tehnică, de tactică și strategie, de arta de a dirija pionii-informaționali pe tabla de șah a acestui război ce se va sfârși doar odată cu civilizația care i-a dat naștere și îl întreține zi de zi, ceas de ceas, minut de minut.

"Cea dintâi dintre forțele care conduce lumea este minciuna"; afirmă Jean-François Revel, unul dintre marii ziariști ai timpului nostru, în deschiderea volumului *Cunoașterea inutilă*, volum prin care dorește să demonstreze că într-o lume copleșită de minciună mediatizată – cum brutal numește el dezinformarea – a vrea sau a mai putea să mai înțeleagă ceva din ce se întâmplă pe mapamond a devenit o întreprindere "inutilă", sortită de la bun început eșecului. Căci, proclamă la rândul-i Simone Weil: "Epoca noastră este atât de otrăvită de minciună încât transformă în minciună tot ce atinge. Și noi suntem ai epocii: nu avem nici un motiv să ne vedem mai buni decât ea."

Or, cum minciună de dragul minciunii nu există, deoarece minciuna înseamnă "denaturarea intenționată a adevărului având de obicei ca scop înșelarea cuiva", rămâne de fiecare dată a ști să identifice sursa minciunii, interesul care a determinat "punerea ei la lucru" și, nu în ultimul rând "ținta" și efectele scontate. Profesional vorbind, a identifica sursele și cauza dezinformării și a-i neutraliza efectele.

Întrucât în războiul mediatic dezinformarea deține locul strategic central, toate celelalte mijloace utilizate – precum intoxicarea, provocarea, propaganda, publicitatea dirijată – nefiind decât atributele sale tactice, găsim esențială definirea sa cât mai exactă.

Se recurge la dezinformare deoarece se crede în puterea cuvântului și, în ultimul timp din ce în ce mai mult, a imaginii de a "disloca" inamicul. Spre deosebire de dezinformarea folosită în timp de război – preponderent militară – și de intoxicarea reciprocă a serviciilor secrete, în general permise și încadrate în sfera viclenilor de luptă admise, dezinformarea pe timp de pace – cu precădere mediatică – are ca scop voința permanentă de "distrugere a întregului sistem de cunoaștere obiectivă a realității într-o societate dată", cum remarcă în 1984 C. Melnik.

Că dezinformarea a devenit o realitate cotidiană abia în timpul nostru ne-o dovedește faptul că până nu de mult dicționarele – inclusiv cele românești – nu cunoșteau decât accepțiunea comună reieșită prin alăturarea logică a vocabulelor *dez* + *informa*, adică "a informa (cu bună știință) în mod greșit". Termenul purtător al unei conotații speciale a fost introdus pentru prima dată de al doilea război mondial în *Marea Enciclopedie Sovietică* – firește îmbibat de ideologia comunistă –, iar în *Dicționarul Academiei Franceze* abia în 1984, unde are următoarea definiție:

"Acțiune intermitentă sau continuă – prin folosirea oricărui mijloc – ce constă în inducerea în eroare a unui adversar sau în favorizarea subversiunii în rândurile acestuia în scopul de a-l slăbi."

Chiar și așa, explicația rămâne nesatisfăcătoare, obligându-ne să apelăm la specialiști în domeniu care cunosc dezinformarea în mod nemijlocit. Astfel, însuși părintele K.G.B.-ului, Djerjinski, fixând misiunile și metodele C.E.K.A. stabilea încă din 1917 un sistem de ofensivă mediatică, destinat compensării forțelor armate sovietice: "Comunștii trebuie să fie pregătiți să folosească la nevoie tot felul de șiretlicuri, planuri și stratagemă ilegale, să nege și să ascundă adevărul. Politica comunistă vizează în mod concret învrăjbirea în rândurile inamicilor [...] Cuvintele mele erau alete în așa fel încât să provoace ura și confuzia, nu pentru a convinge adversarul, ci pentru a-l disloca; nu pentru a-i îndrepta greșelile, ci pentru a-l distruge măturându-i structurile de pe suprafața globului." (după John Barron, K.G.B., Paris, 1975)

G. Veraldi, în prefața lucrării lui Pierre Nord, *L'Intoxication*, apărută la Paris în anul 1971, indică scopul dezinformării pe cât de concis, pe atât de lămuritor:

"Crearea unei realități false atât de convingătoare încât adversarul să o creadă justă."

Iar celebrul sovietolog Alexandr Zinoviev reușește, în *Para Bellum*, să exprime superlativul în materie:

"Inamicul trebuie să acționeze așa cum dorim noi, spre folosul nostru, dar fiind convins că acționează conform propriei voințe, deci împotriva intereselor noastre."

Însă cea mai explicită și profesională definiție am aflat-o în volumul *Le temps de la desinformation* (Paris, 1986) de Henri-Pierre Cathala, apărut în traducere românească în 1991 cu titlul *Epoca dezinformării*, volum de autoritate în materie, care ne-a fost de un real folos în elaborarea studiului de față și pe care îl recomandăm cu căldură tuturor specialiștilor ca pe un manual fundamental:

"Dezinformarea reprezintă ansamblul procedurilor dialectice puse în joc în mod intenționat pentru a reuși «manipularea» perfectă a persoanelor, grupurilor sau a unei întregi societăți, în scopul de a le devia conduitele politice, de a le domina gândirea sau chiar de a le subjugă. Presupune disimularea surselor și scopurilor reale, precum și intenția de a face rău, printr-o reprezentare deformată sau printr-o interpretare tendențioasă a

realității. Se înscrie în rândul acțiunilor psihologice subversive."

Plecând de la această definiție – cum, de altfel, este lesne de intuit – războiul mediatic presupune nu numai existența unor instituții și cadre specializate, dar mai ales alocarea de mijloace logistice excepționale, întotdeauna direct proporționale cu voința și gradul de implicare pe mapamond a forței politice sau economice respective. Pentru a ne face o imagine cât de cât lămuritoare asupra realității vom recurge la un pasaj mai detaliat din cartea lui Thierry Wolton, *K.G.B.-ul în Franța* (Paris 1986; București, 1992) referitor la ce însemna acest război pentru fosta U.R.S.S., cu convingerea că dacă amănuntele rămân valabile pentru timpul și locul la care se face referire precisă, esența aspectului poate fi avută în vedere, *mutatis mutandis*, pentru înțelegerea de principiu a unor realități similare:

"Patruzeci de miliarde de franci este cifra anuală de afaceri a unei întreprinderi ca *Michelin* sau o dată și jumătate suma de care dispune în fiecare an Ministerul Francez al Afacerilor Externe pentru a-și asigura funcționarea și a promova imaginea Franței în lume.

Patruzeci de miliarde este și suma pe care U.R.S.S. o cheltuiește anual pentru măsuri active și dezinformare, vârf de lance al războiului ideologic pe care-l duce împotriva țărilor democratice, pentru a le destabiliza.

Sintagma *măsuri active* a apărut în vocabularul sovietic în cursul anilor 1950 pentru a desemna un anumit număr de mijloace oficiale și clandestine puse în operă pentru a acționa asupra cursului evenimentelor, comportărilor și opțiunilor politice ale țărilor străine. Prin intermediul lor, U.R.S.S. încearcă să facă presiuni asupra deciziilor guvernamentale ale altor state, să submineze încrederea populației în conducătorii ei și în instituții, să suscite tensiuni în relațiile internaționale, să-și discrediteze adversarii sau, în orice caz, să le slăbească pozițiile. *Măsurile active* prezintă în general o viziune deformată a realității pentru a înșela ținta, fie un guvern străin, fie cercurile politice sau opinia publică a unei țări.

Există două feluri de *măsuri active*. *Deschise*, atunci când acestea se aplică propagandei oficiale și relațiilor diplomatice normale; *secrete*, atunci când este vorba de propagandă clandestină, despre dezinformarea scrisă sau orală, despre activitatea agenților de influență și, în fine, despre organizațiile de masă subminate de sovietici.

În anii '80, măsurile active au devenit o prioritate pentru subversiunea sovietică, ca și spionajul științific și jefuirea tehnologică și occidentală. Lupta împotriva dezinformării este deci esențială astăzi pentru însăși supraviețuirea democrațiilor. Dar în societățile noastre deschise și libere este adeseori foarte greu ca ea să fie combătută. Libera circulație a informației și dreptul oricui de a gândi, de a vorbi și de a scrie sunt sistematic utilizate de către U.R.S.S. pentru tulburarea opiniei publice și dezechilibrarea guvernelor occidentale.

Este adeseori dificil de făcut distincție între dezinformarea propriu-zisă și exprimarea opiniilor. Uniunea Sovietică știe să se adăpostească în spatele acestei distincții pentru a-și difuza clandestin propaganda sau pentru a intoxica opinia publică prin intermediul agenților de influență complici (plătiți) sau pur și simplu manipulați (pe care Lenin îi numea *deja idioții necesari*) [...] La Moscova, cel puțin două mii de persoane se ocupă numai cu măsurile active. Pentru a concepe, a planifica, a difuza dezinformarea, U.R.S.S. dispune de o organizație complexă, de o întregă rețea în care fiecare fir este legat la cel mai înalt nivel, de Biroul Politic al partidului [...] Secția Internațională administrează, coordonează și finanțează zeci de organizații de masă însărcinate cu manipularea opiniei publice mondiale, popularizând campaniile de propagandă elaborate de Moscova pentru susținerea obiectivelor sale politice: Consiliul Mondial al

Păcii, Federația Sindicală Mondială, Organizația de Solidaritate cu Popoarele din Africa și Asia, Federația Mondială a Tineretului Democratic, Uniunea Internațională a Studenților, Organizația Internațională a Ziariștilor, Conferința Creștină pentru Pace, Federația Internațională a Femeilor Democrate, Asociația Internațională a Juriștilor Democrați, Federația Mondială a Oamenilor de Știință etc.

Este de la sine înțeles că pentru contracararea unei agresiuni de asemenea proporții statele occidentale și-au organizat servicii specializate pe măsură, servicii a căror dominantă doctrinară este preponderent "de acțiune", cum este cazul structurii înființate de președintele Harry Truman în 1948, numită *Office of Policy Coordination*, care în 1952 a devenit parte integrantă a C.I.A. Despre acest organism se știe precis că are încredințate trei tipuri de misiuni:

1. Războiul psihologic (propaganda ocultă);
2. Acțiuni politice (contacte și fonduri secrete necesare pentru a acționa asupra situației politice dintr-o țară ostilă sau prietenă, ajungându-se până la diversione);
3. Operațiuni militare limitate sau războaie neconvenționale.

Datorită faptului că dezvoltă o protecție deosebit de eficientă, organizarea și multe din acțiunile acestor structuri statale occidentale cu misiuni informative și contrainformative sunt foarte puțin cunoscute, mai ales în comparație cu K.G.B.-ul a cărei activitate a cunoscut un număr mare de defectori.

Deoarece în democrație opinia publică se formează pe baza presei, iar liderii nu pot acționa împotriva curentului opiniei publice, s-a ajuns la situația reală, constatată, printre alții, și de Michel Rocard că "Puterea mediatică este astăzi mai puternică decât puterea politică".

Într-o atare situație aproape că este inutil să mai precizăm că terenul, câmpul de luptă al războiului mediatic este tocmai opinia publică, prin agresarea conștiinței fiecărui cetățean de către colportorii de opinie – recrutați din rândul ziariștilor și al personalităților politice, economice, culturale, religioase etc. –, deveniți vehicule ale dezinformării, vectori ai minciunii.

Deși minciuna poate îmbrăca mii și mii de fațete, determinate de cazistica adusă în discuție, în esență există un număr limitat de "rețete" pentru instrumentarea informației tendențioase. Spre exemplu, Vladimir Volkoff, în lucrarea *Le Montage* (Paris 1982), consideră că "repertoriul minciunii" nu conține mai mult de 10 poziții.

Cu precizarea că în purtarea războiului mediatic informația distorsionată sau total falsă poate căpăta o varietate imensă de nuanțe, în principiu, și fără a-l considera restrictiv, suntem de acord cu acest "decalog al dezinformării", care identifică:

1. Abila combinare și dozare a jumătăților de adevăr cu jumătăți de minciună, primele determinând acceptarea celorlalte și aceasta cu atât mai ușor cu cât opinia publică este neutră sau deja paralizată.
2. Minciuna absolută, născocirea, adesea eficace datorită enonimității sale ce poate seduce spiritele paradoxale și nu numai.
3. Contraadevărul – falsificarea la propriu de documente – neverificabil datorită lipsei de martori.
4. Minciuna prin omisiune, în special aceea care neglijează de a prezenta informația în întreg contextul ei, deturând și trunchind datele reale.
5. Valorificarea informațiilor colaterale, a faptului întâmplător în detrimentul esențialului, estompat în mod savant.
6. Amestecarea faptelor, a opiniilor sau persoanelor echivalente, care, într-o anumită variantă, vor putea fi plasate cu ușurință într-un alt context, eventual incriminate, folosind o ilustrare adecvată, chiar dacă este abuzivă.
7. Recurgerea la informații reminiscente, indiferent dacă la origine ele au fost reale sau false, pentru a fi puse în contexte diverse sau realiza comparații nejustificate.
8. Minciuna înecată într-un noian de informații, existând posibilitatea de a fi regăsit ulterior pentru a servi drept punct de referință.
9. Citate aproximative sau trunchiate.
10. Forma superioară a minciunii, care

înseamnă enunțarea adevărului, dar lăsându-se impresia că este minciună sau negarea unei afirmații în așa fel încât interlocutorul să creadă că, de fapt, o aprobă.

Acestora trebuie să le alăturăm, ca auxiliare, 5 mijloace subtile de dezinformare care, folosind capacitatea persuasivă a limbajului – capabil de nuanțări, ambiguități și inflexiuni –, acționează asupra auditoriului fără ca acesta să bage de seamă:

1. Afirmații făcute pe un ton angelic, dezinvolt sau indignat.
2. Exagerarea apocaliptică a unui fapt colateral, lipsit de importanță, în numele unor principii morale.

3. Slăbirea adevărului printr-o prezentare sarcastică sau persiflantă.

4. Manipularea abilă a vocabularului prin utilizarea unor termeni imprecizi, meniți a semăna confuzie, sau a trimite cu gândul la contexte străine subiectului prezentat, dar cu conotație precisă în opinia publică.

5. Etichetarea interlocutorului atribuindu-i o pretinsă apartenență la un anumit sistem de idei, ce deviază atenția și poate fi respins mai ușor decât discutarea în detaliu a argumentelor veritabile prezentate.

Dar arsenalul războiului mediatic beneficiază de o forță pe cât de veche, pe atât de eficientă și avantajoasă: **zvonul**. Se poate aprecia că este de neconceput existența unui mediu social-politic în care să nu existe zvonuri. Mai mult chiar, politică fără zvonuri nu se face. Zvonul este în esență o afirmație pe marginea afirmației oficiale. Este o contraputere, motiv pentru care proliferază pe terenul cuceririi și gestionării puterii.

Unul dintre cei mai buni analiști contemporani din perspectivă politico-sociologică ai zvonului este Jean-Noël Kapferer. În lucrarea intitulată *Zvonurile – cel mai vechi mijloc de informare din lume* (Paris, 1990; București, 1993), acesta avansează următoarea definiție:

"Vom numi așadar zvon apariția și circulația în cadrul societății a unor informații fie încă neconfirmate public de către sursele oficiale, fie dezmințite de acestea. «Se spune» este o «monspunere», fie că zvonul devansează sursa oficială, fie că o contrazice."

Zvonul evită dezvoltarea identității surselor; alții vorbesc în locul nostru, făcându-se purtătorii voluntari sau involuntari ai zvonului. Sursa rămâne învăluită în mister, fără a putea fi identificată. Nimeni nu-și asigură responsabilitatea, dar toți sunt la curent. Zvonul nu are nevoie de dovezi, căci opinia publică întemeindu-se mai mult și de obicei, nu atât pe fapte, cât mai ales pe impresii, acuzația este de ajuns.

Așa cum este știut, zvonurile pot fi spontane sau elaborate, reale sau false. Pentru războiul mediatic sunt de luat în considerare cu precădere cele elaborate, care implică vehicularea neadevărurilor totale sau parțiale. Răspândirea și dirijarea lor presupune abilități speciale, căci trebuie să te ferești să faci afirmații tranșante. Se pun întrebări insinuante, păstrând aparența de imparțialitate, pentru a determina apariția îndoielii. Se sugerează ipoteze, lăsând publicului sau interlocutorului direct dreptul de a trage concluzii. Se enunță o enormitate, adăugându-se imediat că este îndoielnică, dar... cine știe, poate...

Este de la sine înțeles că zvonurile sunt răspândite în medii considerate propice, iar difuzarea lor trebuie să se facă simultan către mai multe ținte deodată, în așa fel încât ivirea zvonului din mai multe izvoare să conducă la confirmarea lui.

Alegerea mesajelor este fundamentală, fiind de preferat o insinuare comportând o parte de adevăr, dar sugerând o interpretare peiorativă, defăimătoare. Este indicat să se lanseze în cadrul unei discuții între ținte, deoarece, dacă va exista un schimb de argumente, se vor găsi întotdeauna indivizi care, fie și numai din spirit de contradicție, sunt gata să susțină veridicitatea calomniei știrii.

În cadrul zvonului un loc aparte îl ocupă **calomnia**. Insinuările privitoare la viața particulară aduc întotdeauna foloase mari deoarece puținii oameni, în afara celor apropiați victimei și, în consecință, suspecti de părtinire sunt în stare să dezmințască calomnia. Este de

reținut faptul că avantajul acestui gen de operații constă în aceea că pune victima în postura de acuzat și îi impune căutarea de probe pentru dezvinovățire. Victima trebuie să facă dovada nonexistenței faptelor incriminate ceea ce este, practic, imposibil, având în vedere că, prin definiție, ceea ce nu există nu lasă urme.

Contrar unei idei răspândite, în viața publică nu trebuie niciodată să tratezi calomnia prin dispreț și tăcere. Întotdeauna vor exista indivizi bine intenționați capabili să o reînvie la momentul oportun. Adesea, calomnia este o operație în doi timpi: mai întâi se aruncă informația falsă, fără a părea că i se acordă atenție, urmând să fie apoi reluată cu referire la prima sa publicare.

Ca mijloc de protecție și de neutralizare a calomniei apelul la încredere nu servește la nimic, deoarece dezinformatorul se situează de la bun început pe o poziție favorizantă. De aceea se impune ca fără întârziere să se treacă la contraatac, cerându-se precizări cu privire la faptele incriminate, să fie solicitate dovezi palpabile referitoare la acuzație și originea sa și, mai ales, să fie deschis un proces de defăimare. Apoi vor trebui declanșate aceleași măsuri împotriva agenților de influență, indiferent dacă aceștia sunt sau nu complici conștiinței ai dezinformatorului, pentru a-i discredită, intimida și neutraliza.

Totuși, în foarte multe cazuri, este dificil să se răspundă unei dezinformări mediatizate. Dezmințirea, chiar dacă este întotdeauna necesară nu este suficientă. După ce și-a lansat contraadevărul, mai ales dacă se poate prezenta ca fiind un simplu transmițător a unei informații venite de aiurea, "mincinosul" nu are altceva de făcut decât să tacă și să aștepte. Minciuna reprezintă, practic un proces cu trei personaje. În afara "mincinosului" mai există cele două victime ale procedurii: cea asupra căreia acționează, și care încearcă fără prea mari șanse de izbândă să facă dovada bunei sale credințe, și cea care recepționează minciuna. Aceasta din urmă, indiferent dacă este o persoană sau însăși opinia publică, nu are posibilitatea de verificare, situându-se, fără să vrea, în postura unui fel de arbitru, judecător al diferendului ce-l opune pe "mincinos" victimei sale.

Împotriva dezinformării mediatizate nu se poate lupta fără un personal calificat, dispunând de mijloace adecvate și, în special, fără o direcție strategică și tactică, care să fixeze scopuri clare și să coordoneze acțiunile necesare. Aceasta începe, ca în orice alt domeniu, prin identificarea și cunoașterea exactă a pericolului.

Că ne place sau nu, războiul mediatic nu mai trebuie tratat superficial. El reprezintă forma vicleană a războiului total și, chiar dacă regulile pot evolua în funcție de circumstanțe, se supune unor principii fundamentale ce nu pot fi subestimate fără riscul înfrângerii. Nu este deloc prea mult spus dacă afirmăm că, bine condus, războiul mediatic poate determina capitularea unei națiuni în eventualitatea unui atac militar sau ideologic, prin pervertirea spiritului, inversarea ierarhiilor socio-culturale locale, reușite care induc populației o stare de indiferență, diminuându-i și derutându-i capacitatea de înțelegere și aderență la real.

De aceea lupta împotriva dezinformării nu reprezintă un domeniu izolat în care confruntarea se poate desfășura fără a se ține seama de celelalte imperative ale apărării. Ea poate constitui faza preliminară și indispensabilă a unor negocieri diplomatice. Poate fi un factor important în reușita unor tranzacții economice de amploare. Este o necesitate pentru a putea rezista unei agresiuni psihologice împotriva națiunii, fie că este vorba de o campanie destinată modelării opiniei publice într-o problemă cheie, fie că vizează degradarea lentă și progresivă a sistemului de valori recunoscut și demoralizarea indivizilor.

Orice încercare de apărare în cadrul războiului mediatic trebuie să se desfășoare în conformitate cu un plan general, care să aibă fixate cu precizie obiectivele și responsabilitățile. Trebuie refuzate de plano toate inițiativele solitare.

De asemenea, apărarea împotriva dezinformării este formal interzisă amatorilor. Prea adesea s-au văzut factori politici responsabili sau comandanți militari care, crezând că sunt fini psihologi, au fost manevrați

și depășiți de către un adversar mult mai competent.

În aceste condiții trebuie arătată o grijă deosebită formării specialiștilor în domeniu, cerință obligatorie și necesară care solicită timp și atenție, precum și o gândire fără prejudecăți; selecționare de cadre cu însușiri native, cum ar fi sângele rece, inteligență, perspicacitate, răbdare, subtilitate etc., etc., care vor trebui să învețe și să-și însușească numeroase cunoștințe din domenii foarte diverse, în baza unei bune programe de instruire și a studiului aprofundat. Neapărat, acești specialiști vor trebui să acumuleze o experiență practică, însă fără a pune în pericol, prin încercări intempestive, societatea pe care sunt chemați să o protejeze.

Nu trebuie scăpat din vedere faptul că în domeniul războiului mediatic orice acțiune, inclusiv aceea de a pregăti și forma un personal specializat, constituie un act de război și poate determina o contraacțiune inamică. În plus trebuie adăugat faptul că într-o societate deschisă cum este a noastră vor exista întotdeauna spiritele nobile – în sensul pur al cuvântului – sau naivi care să denunțe cu vehemență însăși existența războiului mediatic, a luptei psihologice. Sensibilizarea, pregătirea și informarea prealabilă a publicului sunt indispensabile oricărei acțiuni. Aceste misiuni aparțin celor care guvernează și mijloacelor de informare în masă care trebuie, în primul rând, convinse.

Pentru reușita în lupta de neutralizare a războiului mediatic un factor esențial îl reprezintă conștiința fiecărui cetățean. Aceștia nu pot rămâne simpli spectatori, așa cum ar fi posibil, la nevoie, în situația confruntărilor cu caracter militar sau economic. Este vorba de un domeniu în care "consensusul", adesea invocată, însă rareori realizat, reprezintă un imperativ național absolut. Apărarea împotriva dezinformării nu se va putea realiza fără participarea generală a celor ce-i sunt victime. Imposibilitatea de a mai încredința altora grija pentru securitatea proprie constituie pentru cetățenii noștri o situație nouă, careia nu-i vor putea face față de pe o zi pe alta.

"Consensusul" național este, în mare măsură, determinat de încrederea pe care cetățenii o acordă statului ce-i guvernează. În acest context, trebuie să constatăm că micile șiretcuri folosite în politica internă, cărora nici un guvern democratic din nici o țară nu le poate rezista, riscă să coste foarte scump națiunea pe planul apărării moralei. Încrederea nu este un capital din care să se poată consuma la cerere: ea există sau nu. În democrație, toți indivizii obișnuiți vor trebui să învețe ce este aceea franchise și loialitate dacă vor să supraviețuiască.

Această necesară sporire a moralității vieții politice democratice ar putea fi una dintre consecințele neașteptate ale războiului mediatic. Căci ne putem pune problema care va fi evoluția raportului de forțe dintre regimurile care practică o obiectivitate reală, deci urmate clar de popoarele lor, și cele ce se vor încapățâna să continue a trișa cu ideile și faptele. Minciuna guvernanților va duce cel mult la pasivitatea supușilor și la reticența executanților, ceea ce nu facilitează deloc confruntarea cu realitățile lumii. Originalitatea războiului mediatic constă tocmai în faptul că atitudinea de sinceritate nu este determinată de cauze etice, ci de realism și necesitate.

Dr. Alexandru V. Diță

P.S.: O mostră la îndemână:

"Zăpăcit de gloanțele criminalilor sârbi, Rugova bântuie sănătos prin Europa."

"Dat dispărut, apoi înregistrat pe lista victimelor "epurărilor etnice" comise de sârbi în Kosovo, așa-zisul președinte al albanezilor din provincia sârbă o duce bine mersi într-o țară din Europa, departe de război. Anunțul aparține lui Ton Marko, șeful Uniunii Albanezilor din Croația, potrivit căruia Rugova - rănit mai degrabă în onoarea lui de moderat, decât fizic - și-a lăsat de izbeliște supușii, pentru un trai acătării pe alte meleaguri, încă de la începutul bombardamentelor NATO."

(Din "Cotidianul", joi 1 aprilie 1999)

"Europa Liberă" și România anului 1956

Documentele *Arhivei Europei Libere*, mutată de curând la Praga și la care se poate avea acces pentru a studia comunismul sud-est european văzut din afară, au stat la baza realizării unor emisiuni privind România. Aceste date reflectau influența revoltei maghiare din octombrie 1956 în spațiul românesc. Documentul cel mai important, Itemul 2431/62 *Resistance and criticism - Political*, folosind surse orale tratează evenimentele din România 1956 din perspectiva lumii libere.

Studentii români din toate centrele universitare au avut în 1956 o puternică reacție împotriva regimului opresiv, al unui comunism care nu încercase destalinizarea.

Documentul Item nr. 2431/1962 prezintă imaginea regimului comunist din România în Occident, susținându-se artificialitatea impunerii și susținerii sistemului comunist.

Revolta studenților din Timișoara, 30-31 octombrie 1956 a izbucnit ca reacție la starea de lucru internă și nicidecum doar ca o continuare a revoltei din Ungaria vecină. Percepere acesteia ca parte a unui lanț de revolte sud-est europene nu alterează cu nimic importanța factorului național și regional în această manifestare vădit antirusescă și anticomunistă.

Pornind de la realizarea manipularii și a intoxicării cu neadevăruri, câțiva dintre studenții Facultății de Mecanică, din Politehnica Timișoara au realizat încă din 27 octombrie 1956 scenariu unui miting de protest studențesc care să anunțe revendicările reale ale studenției și ale populației țării. De la Teodor Stanca, Aurel Baghiu, Caius Muțiu, Ladislau Nagy, Heinrich Drobny, studenți în anii V și IV au dezvoltat ideea protestului, ce a prins contur și în scris, sub forma unui memoriu cu revendicările populației.

"Problema studențească" și mișcările din 1956

Analiza Europei Libere oferă o perspectivă asupra "problemei studențești" cum a fost denumită de către cadrele de partid, ea realizează existența unui dublu șoc în fața unei puternice reacții studențești: cel al statului comunist prin surprinderea conducerii de partid în fața revoltei tineretului în fața nedreptăților sistemului, în spiritul cărui a fost educat, negându-i eficiența și legalitatea; și șocul tineretului care credea în normalitate și în posibilitatea existenței unor discuții în care să-și apere propriile revendicări. Singurul rezultat al inițiativelor a fost înăbușirea revoltei și trimiterea "huliganilor instigatorii" la închisoare. Atitudinea studenților față de revolta maghiară a reprezentat o surpriză pentru Ministerul de Interne și Comitetul Central al P.M.R.

Politica comunistă a impus o reformă a învățământului, ca primul plan al manifestărilor partidului față de tineret, îndeosebi a învățământului superior, de aceea condamnările studenților-huligani nu au fost un apanaj al organelor locale de partid ci al celor centrale, condamnarea, tipul proceselor huliganilor au fost discutate în noiembrie 1956, într-o ședință a Biroului Politic, Tribunalul Militar Timișoara având rolul unui executor de sentințe prefabricate. Spiritul reformist în învățământul superior s-a manifestat în mediul studențesc mai ales în Universitatea din București din primăvara lui '56, când a izbucnit cazul Alexandru Jar.

O comparație a nivelului libertății din Polonia, Ungaria și România a fost făcută în defavoarea României, destalinizarea la români neavând decât un efect propagandistic de largire a vocabularului presei de partid. Lipsa de presiune în Polonia și Ungaria a creat posibilitatea de extindere a acestui curent reformist pornit din inițiativa tineretului ce adoptă un model polonez și maghiar.

Spiritului revoltei s-a propagat atât prin filieră ungară cât și prin filieră iugoslavă, presa din cele două țări a pătruns în România, iar posturile de radio ascultate au fost pe lângă Europa Liberă, radio Budapesta și radio Novisad, cel din urmă având emisiuni în limba română și fiind ascultate în zona Banatului și Ardealului, cu toate eforturile de briaaj.

Din vara lui 1956 România a promovat libertatea de circulație în Ungaria, destinderea părând

a atinge și țara, românii "constatând la fața locului libertatea ce domnește acolo." În aparență atmosfera din toamna lui '56 păreau să anunțe o rapidă și totală modificare a regimurilor comuniste din satelitele U.R.S.S., de aici și curajul tinerilor de a manifesta pentru drepturile întregii populații.

Au fost eliminate cazurile flagrante de incompetență în domeniul învățământului, mai ales în acela superior, de exemplu asistenta la facultatea de Filosofie, Silvia Petroneac a fost trimisă să-și completeze studiile primare.

Mediul studențesc a fost doar detonatorul unei crize care putea lua proporții dar care a fost stopată la timp, pentru a nu bulversa total și iremediabil sistemul comunist. Chiar la nivelul P.M.R., domnea o stare de nesigurantă, palierul propagandei fiind nedumerit pe ce căi va apuca, tezele lui Stalin nefiind infirmate, dar interzicându-se oficial studiul lor în cadrul învățământului politic. Dezorientarea ideologică a dus la crearea de situații problematice care nu puteau fi rezolvate de cadrele locale al P.M.R., înfricoșate și total dezorientate, astfel s-a făcut apel la Biroul Politic care și-a trimis din timp activiștii pe teren.

Schimbările realizate în învățământul românesc după 1956 sunt un ecou al acestor încercări de revoltă, s-a renunțat la studiul intensiv al limbii ruse, la sistemul barajului aplicat mai ales la Institutele Politehnice prin care studenții care nu treceau examenele în sesiunea din iarnă erau trimiși un an în producție pentru ca anul următor să poată reveni la studii. Această metodă, nu numai că fragmenta sistemul de învățământ, dar și forța studenții să muncească pe șantier sau în zonele izolate ale țării, partidul impunând aceste repetenții productive.

Compararea discursului documentelor păstrate în *Arhiva Comitetului Regional al P.M.R.* în legătură cu evenimentele din Timișoara cu cele ale Europei Libere arată nivelul mistificării tonului documentului oficial. Organele de partid au mușamalizat rapid revolta studențească, postul de radio Europa Liberă a informat opinia publică internațională a doua zi de arestările efectuate, acest fapt influențând "justiția liberă română", condamnările au scăzut odată cu schimbarea încadrării juridice de la trădare și periclitarea securității naționale la disturbarea ordinii sociale.

Centrele studențești pornesc revoltele

Cronologic centrul studențesc Timișoara a avut întâietate în începerea manifestărilor, documentele Europei Libere pe baza cărora s-au realizat materialele transmise pe post subliniază cauzele acutizării poziției studenției de aici, concentrarea celor 4.000 de studenți și existența unei vieți comunitare, precum și puternicele sentimente antirusesc cauzate de prezența masivă a trupelor sovietice care ne apărau de "frații" iugoslavi. Adunarea din 30 octombrie 1956 a studenților de la Politehnica Timișoara, a fost inițiată de câțiva studenți de la Mecanică, printre care Teodor Stanca, Caius Muțiu, Aurel Baghiu, Heinrich Drobny, Friedrich Barth, Aurelian Păuna, care au creat un scenariu prealabil al desfășurării acestei manifestări, fără încunostiințarea Securității. În memoriul făcut de studenții cererile erau doar parțial studențești, mai multe burse, scăderea numărului orelor de marxism-leninism precum și a celor de limbă rusă, celelalte revendicări aveau caracter social, mărirea salariilor muncitorilor, desființarea sistemului cotelor agricole care spoliiau pe țărani, ajunși sub linia subsistenței și cea mai mediatizată revendicare care făcea conexiunea cu revoltele centrale europene: *Retragerea armatei sovietice de pe teritoriul țării*.

Memoriul studențesc a fost citit pe 30 octombrie 1956 în sala cantinei de la Mecanică, între cele 12 puncte a existat o strictă departajare între revendicările politice și cele sociale, specific studențesc, fapt care a dus la întrebarea legată de ingerințele serviciilor secrete străine în desfășurarea acestor revolte și posibilitatea manipularii unor tineri naivi și curajoși de către eficientul KGB. Documentele Ministerului Afacerilor Interne nu clarifică posibilitatea acestei ingerințe externe, care

a sfârșit vi proteste în sânul partidului, și astăzi suscită încă controverse.

Adunarea din 30 octombrie din amfiteatrul 2 de la Mecanică, mutată apoi datorită lipsei de spațiu în sala cantinei din apropiere a trezit reacția atât a studenților care au venit în număr mare și și-au expus liber pășurile precum și a organelor locale ale Partidului Muncitoresc Român și Securității care au participat la adunare, încercând a-i convinge pe studenți de inutilitatea demersurilor lor precum și de rezolvarea tuturor cererilor, abordând discursul oficial cu privire la "elementele contrarevoluționare din Ungaria." Memoriul a fost trimis spre rezolvare la București în timp ce Securitatea, "armata" a intervenit la orele 20, pe întuneric, arestând întâi pe conducătorii mișcării, pe studenții aflați în curtea de incintă a Mecanicii, precum și pe cei din cantină, ducându-i într-un fost lagăr al trupelor sovietice și al grănicerilor, numărul reținuților estimându-se la 900 de persoane.

A doua zi a venit reacția studenților de la Agronomie și Medicină care au organizat un miting cerând eliberarea colegilor arestați și îndeplinirea doleanțelor. Rezultatul acestor manifestări și a baricadării studenților în căminul Medicinii a fost nul, arestările au continuat și orice tentativă de revoltă a fost înăbușită.

Pasul următor l-au făcut studenții clujeni și cei ieșeni care după documentul *Europei Libere* au dorit a se solidariza cu mișcarea maghiară, susținându-și și propriile revendicări. Zvonul irendentismului revoltei maghiare este speculat de către securitate care îi prezintă pe studenții clujeni, dintre care unii erau maghiari, ca fiind șovini și preocupați de autonomia maghiară și nu de abolirea unui sistem de teroare. În Cluj cea mai importantă manifestare a avut loc pe 1 noiembrie, de ziua morților în cimitirul catolic unde studenții maghiari au manifestat, au fost arestați și exmatriculați, fără însă a lua amploarea avută la Timișoara. A fost arestat grupul profesorilor de marxism Raoul Volcinski cu ramificații în toată țara, condamnat la muncă silnică pe viață, Puiu Bălan, Ion Iuga, Puiu Ursu (student), Puiu Petrescu, Ganea (student la Medicină).

Informațiile despre disfuncțiile existente în armată sunt vagi, dar susțin că au existat unități militare care au refuzat a interveni cu armele împotriva populației, solidarizându-se cu "elementele turbulente", comuniștii au fost nevoiți să dezarmeze câteva unități în care atmosfera era propice revoltei. Din mărturia unui fugar din România documentul relatează că în lagărul de la Stoenești erau internați ofițeri, ce afluiau că foarte multe unități au refuzat să plece spre București sau Timișoara.

Informațiile postului de radio erau exclusiv luate de la cetățenii români fugiți din țară, care descriau senzația de închidere într-o cușcă trăită în România "Atmosfera este apăsătoare și condiționată de cauze psihologice: favorizarea păturii conducătoare, aroganța acestora cu toți cei ce intrau în contact, brutalizarea femeilor de serviciu în cămine, amenințări la adresa colegilor... Începe să se treacă peste capul organizației UTM, care în general făcea legătura între rectorat și studenți, astfel că studenții se adresează rectoratului direct și mai ales împotriva UTM."

"Europa Liberă" - un mit al rezistenței

Tactilele folosite în alunecarea unei inițiative legitime studențești înspre cerințe de interes național, nu pot ignora eficiența precuțicilor în a-și apăra sfera de influență sovietic și posibilitatea acțiunilor armate.

Radio *Europa Liberă* a reprezentat o imagine a speranței, un mit al rezistenței precum și organizația care prezenta situația din România: teroarea, abuzurile, fața necunoscută a "sistemelor de democrație populară".

De la înființarea postului de radio cu emisiuni în toate limbile țărilor din sud-estul Europei, varianta acestuia de *ostpolitik* a fost prezentarea adevărului, tonul discursului nefiind denigrator ci dimpotrivă, reprezentând singura zonă în care s-a încercat demitificarea

bolșevismului atotputernic și a terorii din sud-estul Europei.

Fiind o sursă primordială de informare pentru țările zonei și a Occidentului, prea puțin interesat de problemele acestei părți a Europei, lupta propagandei țărilor comuniste cu acest post de radio a variat între bruierea emisiei, amenințarea și chiar maltratarea redactorilor de toate naționalitățile până la înfierarea drastică a "minciunilor capitaliste care au lovit în democrație și puterea populară." Propaganda comunistă a aplicat tactica luptei cu umbra, neprezentând faptele spuse de către postul de radio străin ci doar înfierându-le în cel mai neaoș stil stalinist. Astfel tentația ascultării Europei Libere a fost amplificată cu cât era mai negativă, a unui post de radio străin care apăra interesele capitalismului și a reacționarismului.

În cazul situației din Polonia, Ungaria și România, Europa Liberă a prezentat în oglindă o revoltă care apărea în documentele oficiale ca fiind instrumentată de aceleași forțe reacționare și anticomuniste și statale. Discursul Europei Libere nu face o strictă departajare între evenimentele din Polonia, Ungaria și România, problemele fiind comune, continuitatea în spațiul sud-est european este semnificativă.

Documentele E.L. sunt un punct de memorie imediată, o sursă de oralitate instituționalizată, având o filieră informațională foarte bună pusă la punct. Sursele erau românii curajoși care au povestit ceea ce au trăit. Persoanele fugite din cele trei țări au fost martorii direcți ai evenimentelor și au narat în direct ororile "democratice" ale înăbușirii contrarevoluției cu ajutorul armatei sovietice în cazul Ungariei.

În cadrul *Arhivei Europei Libere* apar două tipuri de discursuri în privința evenimentelor din România din 1956 care ne interesează mai acut, unul cel al mărturiilor din acea perioadă și la câteva zile după desfășurarea evenimentelor, difuzând pe post și informații în legătură cu persoanele arestate, cuantumul arestărilor, internările în lagăre precum și o posibilă organizare a tineretului împotriva comunismului. Cel de-al doilea tip de discurs este cel prezentat în 1962 prin documentul studiat și care tratează aceleași evenimente dar o variantă mai elaborată după un studiu prealabil.

Dominiul agitației la colțul de stradă a fost important pentru a percepe "loialitatea" poporului în numele cărora se luau hotărârți și în mâinile cărora era "adevănta putere."

MAI și conducătorii P.M.R. au acordat, după erupția revoltei maghiare pe 23 octombrie 1956, o deosebită importanță Bucureștiului, centru universitar cu 40.000 de studenți aceștia nu erau uniți, focare dispersate existând în cadrul Universității, a Politehnicii și Medicinii.

În București nu a existat o revoltă propriu zisă, ci doar o organizare a studenților mai ales de la Universitate, pentru o mare manifestație programată pe 4 noiembrie, oprită înainte de a începe, studenții implicați fiind arestați rapid de securitate.

Atitudinea antirusă este vizibilă în toată țara, acut în orașele care beneficiau de o importanță gamizoană sovietică: Timișoara, Cluj, Iași, Brașov și în București, conducerea de partid a luat măsuri coercitive, exmatriculați și excluși din partid și din posturi, retrogradări și arestări a unor foști deținuți politici, dar "huliganii" - studenți au fost tapii ispășitori ai acestor revolte, securitatea împânzind facultățile" la început cu agenți nestudenți, care treceau uneori neobservați în mulțimea de studenți" apoi recrutându-se studenți cărora li se ofereau avantaje materiale imediate.

Evenimentele petrecute în România au fost total trecute sub tăcere de către presa internă, și prin acest fapt supradimensionate prin tactica iradierii zvonurilor. Radio Europa Liberă a însemnat una dintre puținele surse de informare obiectivă, cu ajutorul său adevărata imagine a sistemului opresiv din România făcându-se cunoscută de întreaga lume și chiar de către români, de aici semnificația studierii și publicării acestei surse de istorie veridică.

Cristina Păiușan

Anii necunoscuți ai lui Iisus (VII)

(urmărire din numărul trecut)

În vremea lui Iisus, Egiptul și mai cu seama Alexandria constituiau încă principalele forțe de atracție pentru mai toate popoarele lumii antice. Alexandria atrăgea mulțimi de învățați prin marea bibliotecă fondată de Ptolomei și aflată pe atunci în plină strălucire. Templele de pe Nil atrăgeau la rândul-le mulțimi de credincioși dornici de inițiere în ceea ce s-a numit religia misterelor, și putem numi între acestea ca fiind mai importante pe cel de la Abydos, în care se arătau ritualic viața, moartea și învierea lui Osiris, sau cel de la Hermopolis, unde se făceau inițieri în învățătura zeului Toth, pe care grecii îl numeau Hermes Trismegistus. Doctrinile teologice egiptene stăpâneau încă lumea. Cu secole înainte, Pitagora și Democrit locuiseră pentru o vreme în Egipt, iar Platon a făcut la rândul-i o călătorie. Hipocrat își datora în parte știința medicală celei egiptene, fiindcă multe din rețetele sale utilizează plante și substanțe ce se găsesc doar în această țară. Prin urmare, dacă pentru atâția iluștri făuritori de doctrine și întemeietori de științe, Egiptul a fost leagăn și învățător, Iisus nu putea să ignore chemarea acestui centru iradiant de cultură și civilizație pentru întreaga lume a Mediteranei și Orientului Apropiat. Nu ni-l putem închipui izolat în provincia Iudee. În Egipt îl mâna tocmai spiritul său original și profund, întreaga lui aspirație către sacru. Zeul simțea imperios chemarea zeilor.

Dacă Platon, spirit la rândul său profund religios, a simțit această chemare și a efectuat o călătorie în Egipt în condiții mult mai grele și mai primejdioase, fiind făcută pe mare, cu atât mai mult trebuie să o fi resimțit Iisus care a putut să întreprindă călătoria în condiții mult mai puțin primejdioase, însoțind caravanele pe uscat și străbătând o lume care nu îi era nicidecum străină, ba chiar familiară. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, tânărul pus în condiții propice sau poate chiar îndrumat să efectueze călătoria, ca membru al comunității eseniene, tocmai pentru a cunoaște și a se adăpa de la învățătorii și preoții cei mai de seamă ai sectei, va fi înfăptuit-o cu atât mai bucurat, cu cât, o știm de la Matei, frageda sa copilărie și-a petrecut-o în Egipt.

De altfel, în vechime nu era exclusă ideea că Iisus a călătorit și s-a inițiat în Egipt. Celsus, secretarul împăratului Marcus Aurelianus, socotit de contemporani drept un om de o probitate ireproșabilă, admirat de Lucian din Samosata, scria într-o diatribă a sa împotriva creștinilor, intitulată "Adevăratul cuvânt" (pe la aprox. 177 d.Ch.), că Iisus ar fi plecat în Egipt să caute de lucru și că acolo ar fi învățat arta de a face minuni. Că revenit în Galileea s-a folosit cu atâta succes de arta de scamator și mag, încât a ajuns un înfumurat și a început să spună tuturor și să și creadă că e fiu de zeu. (v. Origene, *Contra Celsum*).

Desigur că nu trebuie să luăm de la Celsus clevtirile și neadevărurile puse pe seama Mântuitorului - Celsus era păgân și cartea sa a fost scrisă cu scopul declarat de a lovi în noua religie în formare - ci doar ideea că un veac și jumătate după, existența terestră a lui Iisus, încă era de notorietate faptul că el fusese în Egipt și că acolo se inițiasă în arta magiei.

Un alt fapt care atestă - e drept, cu o largă plajă de probabilitate - că Iisus a fost în Egipt, îl găsim în episodul Drumului Crucii. În relatarea lui Marcu, dar și a lui Matei și Luca, un țaran pe numele său Simon din Cirene a fost silit de soldații romani să-i ducă crucea condamnatului istovit. Dintre evangheliști, Marcu se pare că îl cunoaște foarte bine pe țaran, fiindcă adaugă că era "tatăl lui Alexandru și al lui Ruf" (Marcu.14.21). Așadar, Simon era din Cirene, localitate situată nu departe de Alexandria, pe un platou mai la Nord, la 16 km de țărmul mării. După Iosif Flavius, acolo locuiau mulți evrei încă din secolul al III-lea a.C. sub domnia Ptolemeilor, iar din *Faptele Apostolilor* aflăm că unii cirenieni propovăduiau Cuvântul lui Christos pentru conștientizarea lor de limba greacă și pentru grecii din Antiohia, unde se stabiliseră după alungarea și risipirea lor din Ierusalim, după uciderea lui Ștefan. Așadar, alături de Simon, purtătorul crucii, erau și alți cirenieni care îl cunoșteau pe Iisus și, mai mult decât atât, îi propovăduiau învățătura. Cirenienii ca și alexandrinii făceau parte din secta izbăviților, având sinagogi în marile orașe cu masivă populație evreiască, firește, atât în Alexandria cât și în Ierusalim. Este puțin probabil, ba chiar improbabil, ca ei să fi fost creștinați de apostoli, ci mai degrabă putem crede că au fost încă mai dinainte ucenici ai lui Iisus. De altfel, textul din *Faptele Apostolilor* spune clar că printre propovăduitorii Evangheliei lui Iisus, în Antiohia erau câțiva veniți tocmai din Cipru și din Cirene, despre care apostolii din Ierusalim nu luaseră încă cunoștință. Evenimentul a fost înregistrat de apostoli cu uimire și cu oarecare neîncredere, de vreme ce l-au trimis în Antiohia pe Barnaba să vadă ce se întâmplă. (vezi *Faptele Apostolilor* 11.20-23). Așadar, Marcu s-ar fi putut înșela asupra faptului că Simon era doar un trecător întâmplător, silit de ostași să ducă crucea unui osândit istovit sub povară, dimpotrivă, el ar fi putut tocmai să se fi oferit să ia asupra sa această sarcină ca un demn și credincios ucenic, și tradiția Bisericii consideră plauzibil acest fapt. Ca Simon, după cum am văzut, au fost și alții, cirenieni sau alexandrinii, despre care apostolii și ceilalți ucenici ai

lui Iisus din Iudeea nu aveau cunoștință. Pe Simon e probabil să-l fi cunoscut Iisus nu la Ierusalim, unde în perioada evanghelică "a urcat" doar cel mult de câteva ori, ci în Alexandria sau chiar în Cirene, unde pentru o vreme ar fi putut chiar să locuiască.

Nu ni-l putem închipui pe Iisus întârziind pe manuscrisele din marea

Tizian, "Noli me tangere"

biblioteca din Alexandria, care cuprindea tot ce a putut da omenirea mai bun la vremea aceea. Iisus nu era un cercetător de texte, nu era un adept al cuvântului scris, pasiv, ci al celui vorbit, activ. Să ne amintim că doar o dată a fost surprins scriind, și atunci pe țărână, cu prilejul iertării femeii care preacurvisse (Ioan 8, 6). Dar cu siguranță a participat și s-a inițiat în marile mistere, unde se da învățătura despre soarta sufletelor după moarte și se lua parte la ritualurile mistice prin care credincioșii își asigurau fericirea pe lumea cealaltă.

Și-a desăvârșit formarea sa intelectuală și religioasă ascultând cuvintele zeului Toth în sanctuarul său de la Hermopolis. Cultul zeului era încă în floare. Clement din Alexandria, un veac și jumătate mai târziu, scria că a putut asista la ceremoniile zeului cu preoți ce purtau pe brațe cele peste 30.000 de texte sacre, urmați de uriașe mulțimi de credincioși.

Că Iisus a fost inițiat în scrierile sacre cuprinzând învățăturile zeului Toth, supranumit Hermes Trismegistus, o probează faptul că apar în propovăduirile sale amintite de evangheliști, unele idei și expresii pe care le întâlnim și în corpusul de scrieri hermetice care ni s-au păstrat. Astfel, ideea unui Dumnezeu bun în esența sa, din Cartea VI-a a *Divinei predicii din Corpus*, "Zeul este pururea binele", omul neputând fi neprihănit și bun, o regăsim și la Iisus, când fiind întâlnit de tânărul bogat și întrebat de acesta: "Bunule învățător, ce trebuie să fac ca să moștenesc viața veșnică?" el îl

răspunde: "Pentru ce mă numești bun? (...) Nimeni nu este bun decât unul singur: Dumnezeu". (v. Luca 18.18, 19; Matei 19.16; Marcu 10.17). De asemenea, revenind la episodul convorbirii lui cu Nicodim (v. Ioan 3.3-6), ideea nașterii din nou, pe care Iisus i-o trasează ca un imperativ nedumiritului său interlocutor, e similara celei care stă ca fundament al Cărții a VII-a - *Predica de pe Muntele Renașterii din Corpus*, cu diferența, desigur, importantă, că în Hermes Trismegistus, omul renaște prin gândire, pe când pentru Iisus "din apă și din duh".

Aceste idei, ca și altele pe care le vom semnala în mod oportun, nu le găsim în vechile scripturi ebraice și e mai mult decât probabil că Iisus le-a preluat de la preoții egipteni slujitori ai zeului Toth.

Tânărului evreu crescut în normele etice severe ale esenienilor i-a displicut, desigur, opulența foarte numeroșilor clerici, slujitori ai nenumăraților zei din acele temple imense, ele însele ca niște orașe, cuprinzând numeroase sanctuare și cohorte de slujitori și funcționari. De asemenea, nu a putut privi cu ochi buni nici mulțimea de femei de moravuri libere, preotese și adoratoare ale diverselor zeități, care umpleau templele și participau la uriașele procesiuni și spectacole publice ce însoțeau misterele, care țineau uneori zile întregi, după faima și importanța zeului celebrat

Semnul sigur că o religie este în degenerescență este tocmai exagerarea procesiunilor publice, spectacolul înlocuind meditația și rugăciunea.

De aceea a căutat să se apropie de acele comunități de regulă evreiești, secte rătăcite de la adevărata credință, precum aceea a izbăviților din care făcea parte și Simon din Cirene sau acelea ale gnosticilor ce de-abia prindeau ființă și ale căror concepții religioase erau profund influențate de teologia egipteană.

A căutat să se apropie și să și le apropie. Între manuscrisele gnostice descoperite la Nag-Hammadi în Egiptul de Sus, între compuneri atribuite lui Hermes Trismegistus sau lui Seth (zeu al dezordinii și pustului dar și fiul lui Adam și al Evei) a fost găsită și o evanghelică, zisă a lui Toma, cuprinzând precepte cristice. O scriere coptă cunoscută sub titlul de "Prima și a doua carte a lui Ieu" în care sunt descrise vămile și locurile celeste prin care sufletul omului își găsește calea după moarte - călătorie mistică influențată cert de *Cartea egipteană a morșilor* - cuprinde la sfârșit informația că Mântuitorul a fost acela care, simplificând, le-a dezvăluit gnosticilor numele, numerele și sigiliile prin folosirea cărora puteau fi trecute vămile celeste (Cf. Ioan Petre Culianu, *Călătorii în lumea de dincolo*, Buc., Ed. Nemira, 1996, p.190).

(va urma)

Constantin Radu-Maria

SCRISORI DIN EXIL

“Petöfi - cea mai clară expresie a aspirației spiritului maghiar”

Este vorba de propunerea privind Universitatea “multiculturală” Petöfi - Schiller. N-am să repet toate argumentele care fac din această inițiativă un bomerang otrăvit. Mă voi limita la denumirea de “Petöfi - Schiller”, suficientă pentru a trage concluzii. Se pare că sfatuitorii primului ministru (consilierii săi) doresc cu tot dinadinsul să-l discrediteze sau sunt de o ignoranță desăvârșită. A alătura de numele lui Schiller, creatorul bunei bucurești, bardul înfrățirii tuturor oamenilor, pe cel al lui Petöfi, este o absurditate chiar evidentă pentru orice scmidtoc. Numai cine nu a citit nici un vers al lui Petöfi, și nu știe despre el decât ceea ce i-au spus, eventual, “prieteni” maghiari poate face o asemenea asocieră.

Petöfi (slovac maghiarizat, ca și Kossuth de altfel) a disprețuit și urât din străfundul sufletului în primul rând pe germani, deci și pe Schiller, dar și pe toți nemaghiarii, inclusiv pe români. (“corbi scârboși”, “câini turbati”, “ticăloși”, “scârnavi”, “escroci”, “inimi blestemate”, “lepădături de păduchi”, “hoardă de tâlhari”, etc. sunt “cuvintele poetice” în care îi vede cel ce reprezintă “expresia cea mai curată a aspirațiilor spiritului național maghiar”).

Principial vieții sale a fost: “nincs it urasaga esak a magyarak” (domnia nu are decât maghiarul).

Voi exemplifica prin citate edificatoare din opera infameiologului hungarologiei germane, Dr. Johann Weidlein, născut și format în Ungaria, cel mai avizat cunoscător al istoriei spirituale maghiare. Mă voi folosi, din cele peste 30 de cărți ale sale, de *Chipul germanului în literatura maghiară*, carte de referință în problema abordată.

Germanul în operele lui Petöfi, Tompa și Arany

Operele lui Petöfi Sándor, Tompa Mihály și Arany Iános reprezintă punctul de vârf al clasicismului maghiar. În orice caz, Petöfi, Tompa și Arany sunt cei mai populari poeți ai maghiarimii, exercitând o influență nepieritoare asupra generațiilor viitoare. A rămas orientativă și concepția lor despre germani. (pag. 55)...

Farkas Gyula relatează în cartea sa *Vormărz ungurese - epoca lui Petöfi* (1943) că Petöfi s-a numit un timp Künfi, mândrindu-se cu pretinsa sa origine europeană și rușinându-se că era luteran. (pg. 51 și pg. 54)

S-a născut într-adevăr în Kiskünság - în Mica Cumanie - în localitatea slovacă Kiskörös, fiind fiul unor slovaci săraci, al lui Stefan Petrovič și al Mariei Hruz. Nu era maghiar ci era asimilat și ca atare se simțea obligat să-și sublinieze permanent maghiaritatea. Asimilații au dorit întotdeauna să fie cei mai buni maghiari, după cum a subliniat mai târziu Szabó Dezső. Cel mai simplu mod de a-și demonstra maghiaritatea îl constituia permanenta ultragiure a nemaghiarilor din țară, în special a germanilor. Eroul favorit al lui Petöfi din istoria ungară era Lehel, conducător al unei bande de tâlhari care acționa împotriva vestului, spânzurat în 995 la Regensburg. Tânăr abia de 19 ani, Petöfi i-a dedicat o poezie de slavă lui Lehel; până la 1848 s-a mai întors de trei ori la eroul său favorit...

Lehel, admiratul conducător maghiar, îi dă în poezia lui Petöfi prețioase sfaturi tânărului prinț Zoltan: să ia de urechi întreaga lume, amintindu-și mai ales de germani (strofa 43). Pe urmă improvizează un cântec de pabar. Îi iubeste pe cumătrul german precum musca nasul său, și chiar dacă aceleia nu-i prea convine dragostea lui, el (Lehel) i-o impune; numai de-ar avea dragostea lui puterea de a-l trimite pe neamț în iad!

Cântecul de pabar este următorul: “Jambor szomszed, nemet, vilag minden kincset Szerense markai orszagodra hinsec.

Legyen oly böseged annyi gazacsagod, Hogy szinig megtölsön minden magyar zsakot. Adjon isten neked mindig bö nadragot. Hogy elferjen benne egesz batorsagot, S a menydyörgös menykyö ne üssön meg teged, Bizza a magyarra ezt a mesterseget!”

Pe românește: “Vecine cucernic, neamțule, toate comorile lumii / să le presare mâinile norocului asupra țării tale. / Să ai o asemenea abundență și bogăție / încât să umple până la gură toți sacii maghiari. / Dumnezeu să-ți dea pururi pantaloni așa de largi, / încât să încapă în ei tot curajul tău / iar trăznetul să nu te omoare / să lase maghiarului această indeletnicire!”

Petöfi a folosit orice ocazie pentru a-i defăima pe germani. Goethe ar fi avut o inimă de piatră, posteritatea urmând să-l răstoarne ca pe un idol cioplit. În descrierile sale de călătorie, preluate în manualele școlare, spune că văcarul maghiar nu-l salută pe călător “din predispoziție slugarnică, precum germanul sau slovacul din Ungaria Superioară, ci din omenie, așa cum se cade unui maghiar”.

Într-o succesiune pestriță, Petöfi a publicat de acum încolo versurile sale împotriva germanilor, în general, și a austrieților, cu cea mai sălbatică ură împotriva germanilor din Ungaria. Nici celelalte populații ale Ungariei nu scapă mai ușor, nici măcar slovacii, din care făcea parte, el reprezentând punctul de vedere al maghiarului de baștină sau “neaoș”. (pag. 57-58)...

Petöfi, în spiritul lui Kossuth, a însoțit evenimentele politice cu comentarii instigatoare. Pentru că în Constituția din 11 aprilie 1848 vechile “mixta”, afacerile comune fuseseră anulate, Ungaria devenind un stat independent de Austria (cu același suveran), Viena a considerat că este echitabil ca un sfert din datoria comună a statului să fie pusă în sarcina Ungariei. Kossuth a respins această intenție, motivând că Ungaria n-a luat ea însăși respectivele împrumuturi, neavând nici un avantaj de pe urma lor. În acest context, amintim că în secolele al XVI-lea și al XVII-lea Austria aproape s-a prăbușit sub povara datoriilor pe care a trebuit să le facă pentru apărarea și eliberarea Ungariei. În mai 1848, Petöfi s-a exprimat în legătură cu această chestiune în felul său:

“Ce mai vorbesc nemții ăștia!
De i-ar trăzni numaidecât!
De la noi cer șvabii ăștia
Să le plătim datoriile.
Plățiți-vă singuri datoriile,
Până vă atarnă limbile ca la zăvozi,
Chiar de ar fi să crăpați,
Escroci blestemați...”

Este interesant și felul în care concepția maghiară despre sarcinile țărănești este transferată asupra germanilor, căci Dieta din 1790 hotărâse ca țărănul să trăiască în veșnică sărăcie și să plătească dări.

Szőchényi era revoltat că nobilii țării sale mai vorbeau și în secolul al XIX-lea despre țărani ca de “misera plebs contribuense”. Oare toate acestea să nu-i fi fost cunoscute lui Petöfi? Nu mai puțin instigatoare este poezia *Vermező* (*Câmpia de sânge*, prin care se înțelege marea câmpie din Buda), în care Petöfi se ocupă de soarta abatelui Martinović. La început acesta a fost spion al Vienei, inițind la 1794 o mișcare după model iacobin, care nu prea avea scopuri politice bine precizate. Mai mulți complici, printre care și Kazinczy au fost aruncați în temniță, iar cinci dintre principalii organizatori au fost condamnați la moarte după dreptul maghiar și de către judecători maghiari, sub președinția lui Josef Urmenyi și a lui Karl Zichy, fiind executați pe marea câmpie (“Câmpia de sânge”) din Buda. Ce face însă Petöfi din aceste fapte istorice? (Care pot fi studiate în limba maghiară, vol.V, pag. 93).

“...Câmp de sânge, ce sete neostoită te-a chinuit

Ca să bei atât de mult dintr-o înghițitură,
Ai băut mult sânge nobil de maghiar într-o

singură zi.

Cel care ți-a oferit ospățul fiind un cărciumar german.

La noi germanul a venit ca oaspete,
Dar curând și-a însușit dreptul de domn,
Și cât de josnic a înfăptuit totul,
Câte măryăvii a putut să săvârșească...”

Execuții au fost: Martinović, Lacković, Hajnoczi, Sigray și Szentmarjai. Petöfi le zice maghiari, deși doar ultimul era maghiar...

Martinović, ai cărui străbuni veniseră la 1690 din Balcani în Ungaria, cu patriarhul de Ipek, Csermóv, a fost executat, împreună cu tovarășii săi.

“Maghiarii hohotesc plângându-și durerea, Germanii însă rânjesc batjocoritor, ca de o glumă”.

Unii contemporani ai lui Petöfi au vorbit despre josnicia creației sale poetice. El a protestat revoltat împotriva acestor afirmații, numindu-le calomnii. În prefața de la 1 ianuarie 1847 a poeziilor sale scrie, printre altele, referitor la această chestiune: “În fața scaunului de judecată a conștiinței mele rostesc cu curaj că nu cunosc om care să gândească și să simtă mai nobil decât mine. Am scris și scriu mereu doar așa cum am simțit și cum simt”. Este îndoielnic ca prin această asigurare să fi redus la tăcere pe contestatarii săi.

Petöfi a cântat cu entuziasm sfânta libertate a lumii (“szent világszabadsag”); cum o înțelegea el însă, o dovedesc poeziile sale despre “războiul de eliberare” ungar din 1848-1849. Libertate, egalitate, fraternitate cereau pe atunci maghiarii, concomitent pretindeau de la statul austriac unitar să le cedere independentă și autonomie. În cazul popoarelor nemaghiare din țară trebuia impusă însă pretenția de dominare. Petöfi a instigat în poeziile sale împotriva tuturor nemaghiarilor, cel mai furiș de rețineri, însă, împotriva germanilor din Ungaria care - cu excepția sașilor transilvani, care erau maturizați politic - erau singurii aliați ai maghiarilor; în același timp deplângea însingurarea maghiarilor:

“Dușmănoasă ne este,
Precum văd întreaga lume
Biet maghiar, ah cum mai ești
Obligat să te bizui doar pe tine...!
Am împărțit adeseori cu mulți
Merindea noastră, ulciorul nostru,
Hainele ce le aveam și acoperișul:
Căci foamea băntuia mereu...
Dar o să-i facem bucățele
De îndată ce ni se va termina răbdarea,
Așfel încât ticăloșii ăștia
Să fie vrednici de milă” (*Már minekünk ellensékünk*, aprilie 1848)

Căci doar maghiarul este stăpân în țară, declară el în “Magyar Nep” (Poporul maghiar) din iunie 1848:

“Să poruncească oare-n țară neamțul, slovacul?”

Aici, unde atâți maghiari și-au dat sufletul?
Sângele maghiar a cucerit cu glorie această glie

Și milenii la rând au apărat-o maghiarii.
Doar maghiarul are aici drepturi de stăpân,
Iar cei ce vor să ni se urce în cap,

Vor simți pe capetele lor pașii noștri,
Înfigându-le pintenii în adâncul inimii”...

Accente și mai “poetice” răzbat din *A nemzedhez* (*Către națiune*). Pe atunci, în august 1848, sârbii, croații și românii se ridicaseră deja împotriva intențiilor de hegemonie ale maghiarilor; cele mai mari nenorociri amenințau țara și popoarele sale. Doar el, Petöfi, cânta: “Vouă, țara mea, poporul meu, vouă, maghiarilor!...”

Întrebați unde este dușmanul? Lăsați întrebările!

E peste tot, oriunde îndreptați privirile,
Și cel mai rău dintre toți este acela
Căruia îi acordați încredere ca unui frate.
Printre voi, acolo se află cei mai răi dușmani,

Acolo stau frații nesinceri, răufăcătorii
De i-ar ajunge condamnarea la moarte!
Chiar de ar curge înmii sângele,
Așfel ca râul însângerat din stradă
Să se reverse prin ferestre.

Căci nu scăpăm ușor de dușmanii din afară
Dacă pe butucul călăului le stă capul...”
Despre libertatea lumii în legătură cu nemaghiarii, Petöfi nu suflă nici un cuvânt, căci aceștia nu au vrut să-și plece grumazul sub jugul maghiar. În septembrie se desfășura deja lupta “pe viață și pe moarte” (*Elet vagy halál!*):

“De la Carpați până la Dunărea de jos
Un strigăt de groază, o furtună sălbatică!
Cu părul zburlit și fruntea plină de sânge
Maghiarul stă singur în lupte și nenorociri...
Croați, germani, sârbi și români,
Ce vă repeziți cu toții la Ungaria?
Săbia ce v-a cruțat de turci și tătari
Sclipește în mâna maghiarului...”

Căci nu sunteți decât corbi, niște corbi scârboși,

Dar maghiarul nici vorbă să moară,
Doamne ferește! Ba chiar cu sângele vostru
Va zugrăvi pe cer Dumnezeu purpuriul zorilor...

N-o să mai fie dușmani, când ultimul strop
De sânge va curge din blestematele voastre
de inimi...

Ridică-te deci, maghiare, împotriva acestei
boardă,

Căci doar binele și sângele tău sar în ochi...
Cândva ne-am luptat cu lei,

Acum să ne devoreze lepădăturile de
păduchi!”

În poezia *Lenkei a-azada* (*Regimentul lui Lenkei*), Petöfi spune că raiul (sârbii, slovacii și germanii) vor să pună mâna pe Ungaria. “Hogy az Istennyla öket ott ütne meg”, adică: “Iovi-i-ar trăznetul Domnului!”

De anul nou 1849 Petöfi a scris o poezie deosebit de săngeroasă (*Ujev napján*, *În ziua de anul nou*):

“Patria ungară a supraviețuit și acestui an.
Pe cerul furtunos steaua ei s-a întunecat puțin,
dar n-a apus. Mâna ne este rănită puțin dar mai
poate purta armele, iar acolo unde izbește, lasă
urme însângerate.

Lasă urme însângerate, hoardă de tâlhari,
pe murele voastre (Ott hagyja fájó vernyomat,
haramjacsorda, képeden). Ca la Judecata de apoi
acestea să te învinovățească în fața lui
Dumnezeu. Ce bine ar fi dacă ele l-ar face pe
Dumnezeu să-și reverse groaznica mână
împotriva ta, care ne arată colții tăi turbați.

Dar ce ne pasă nouă de Judecată? Chiar de
va exista una, mai e mult până atunci. Iar lucrul
cel mai important este că Domnul este îndurător,
poate că o să-i ierte. Să nu așteptăm: în cazul
acestor câini săngeroși să rostim noi înșine
verdictul (E verengző kutyak fellet tartsunk
magunk iteletet).

Să pronunțăm o asemenea condamnare la
moarte, încât lumea să înmărmurească. Vom
revărsa atâta timp asupra lor nenorociri
îngrozitoare și aducătoare de moarte, până nu
va mai rămâne decât unul singur de-al lor, care
să povestească acasă tremurând: Vai de cel ce
nu-l cinstește pe maghiar (hogy jaj neki, ki a
magyart nem tiszteli).

Ție mă închin iadule, în dimineața de anul
nou: Revarsă în inimile noastre întreaga ta ură,
să nu cunoaștem îndurare, până dintre scârnăvii
ăștia mai mișcă unul pe pământ! (Hozzad
imadkozom pokol, az új esztendő reggelen:
Öntsd szívünkbe minden dühödöt, hogy ne
ismerjünk könyötyületet, mig e gazok közül a
földön egy mozog!).”

La 31 iulie 1949, când Petöfi a fost omagiat
la Budapesta drept cel mai mare bolșevic al
vremurilor sale, elogiatorul Marton Horvath a
citat ultima strofă a acestei poezii, afirmând că
poetul a dat expresie prin ea urii sale împotriva
imperialiștilor străini. Dar pentru că știm că pe

Expoziția retrospectivă Ion Țuculescu

Organizată de Muzeul Național de Artă și Muzeul Colecțiilor, retrospectiva Ion Țuculescu a ținut afișul evenimentelor culturale din capitală mai mult de două luni, urmând a fi închisă pe 4 aprilie.

Sunt cuprinse în această retrospectivă aproape toate etapele creației acestui mare pictor care și-a urmărit cu atâta consecvență făurirea unei opere profund naționale și profund umane. Este opera unui vizionar tragic care depășește lumea sensibilă și prin simboluri și semne reușește să ne sugereze o lume suprasensibilă. Prin Ion Țuculescu, lumea satului își dezvăluie puterile magice. Plăsmuirile de basm și descântec, coborând parcă din veșnicie, le regăsim în pânzele lui cu o forță de sugestie pe care numai simpla preluare a motivelor populare nu o explică îndeajuns.

E învederat, desigur, faptul că Țuculescu a plecat de la motivele folclorice atât de bogat reprezentate pe scoarțele oltenesti: frunza, fluturele, floarea, ochiul, voluta, păpușa etc. dar aici toate acestea posedă o viață proprie, ciudată. Artistul le-a așezat, desigur, într-un halou de lumină, și culoare în care ele "trăiesc", devin adică sugestive până a ne impresiona cu o forță hipnotică. Înțelesurile lor sânt însă cu totul altele decât ale motivelor inițiale de la care pictorul împrumuta doar aluziile formale. Pe covoare motivele aveau o funcție doar decorativ - stilistică, în tablouri ele se spiritualizează, substituindu-și peisajul natural. Ele capătă astfel, o viață fantastică în substanța noii realități a tabloului.

Așadar, pictorul ce înregistrează contrastele cromatice și de valori ale peisajului natural invadează acest peisaj cu aceste decorații aluzive la natură de pe scoarțe și, astfel, chiar și compozițional tabloul se transformă într-o realitate nouă,

relevând o lume stranie de simboluri. I se potrivește versul lui Baudelaire care credea și el ca natura e o lume de simboluri "ce toate te privesc cu-n ochi prietenesc", dar la Țuculescu ochiul-privire adeseori ne scrutază (vezi lucrările, **Înserare, Umbra**).

Interior țărănesc cu maramă

Dar simbolul cel mai insistent nu este ochiul și nici păpușa, ci troița. Era firesc ca acest fiu al Olteniei să ne redea imaginea troițelor ce străjuiesc drumurile de țară din Gorj sau din Vâlcea.

Ca și în realitate, singuratic sau adunate în păcuri, troițele apar și în pânzele picturii. Ele ne inculcă sentimentul de comuniune cu străvechimea poporului nostru, de comuniune în comunitate, adică de

conviețuire cu un trecut milenar. Sunt totemuri ale strămoșilor atotvegheți (a se vedea lucrările: **Laolaltă, Troițe roșii, Troițe mari** etc.).

Prin acestea ne sânt relevate cele mai profunde zone de mister ale lumii satului în ce are acesta mai

ce numim impresia artistică de ansamblu, realizatorii nereușind să-și clarifice criteriile de expunere a lucrărilor. De aceea ne aducem aminte cu nostalgie de o altă retrospectivă, aceea care a fost unică în felul ei. Prima, după moartea picturii.

Cine i-a văzut expoziția retrospectivă de la sala Dalles, din martie 1965, a putut avea revelația că pictura poate fi mai mult decât imagine elaborată inteligent, că e mai mult decât seducție, mai mult decât o tăcută mângâiere sau, după caz, violentare a privirii, fiind și toate acestea la un loc.

Căci dacă te frigeau culorile de foc și te înfrigurau cele de crepuscul, o stranie realitate a formelor reduse la semne, atât de pregnante, nelinișteau prin violența chemărilor, prin secretele lor corespondențe cu ceva mai adânc și mai deplin decât ceea ce ne spune lumina conștientului, sau umbrele și ghiciturile subconștientului individual, semne și chemări smulse de pictor unui inconștient primar și colectiv al unui popor de o mare vechime.

Vizitatorul se oprea uluit, înainta timid printre câmpurile de rapiță cu acordurile lor cromatice de verde, galben și violet, pentru ca apoi să se lase invadat de stoluri de fluturi sau de petale revărsându-se din ceruri luminoase ca niște pulberi de aur. Treptat fluturii sau petalele se transformau în ochi misterioși și cercetători, îndemnându-l, spre peretele din fundul sălii principale unde pătruns de o mistică teamă se putea refugia și adânci în atmosfera unui tablou halucinant luminat, tot odată violent și suav ca un vis de tână, ce se numea **Noaptea salcâmlor**. "Dar unde sunt zăpezile de altă dată?"

C. Radu - Maria

"Petöfi - cea mai clară expresie a aspirației spiritului maghiar"

atunci, prin armata ungurească din Transilvania a generalului Bem, el lupta împotriva românilor băștinași și a sașilor transilvăneni, răspunsul la întrebarea care grup se afla acolo pe post de imperialiști străini n-ar fi, desigur, în favoarea lui Petöfi și a maghiarilor. Horvath a relatat în continuare că poeziile lui Petöfi dușmănoase la adresa germanilor ar fi fost vârate în traducere rusească în mâna soldaților sovietici, pentru a-i învăța ura contra nemților. Că soldații sovietici s-au dovedit setoși de învățatură o va recunoaște oricine, chiar și cel ce nu cunoaște "cea mai frumoasă poezie" a lui Petöfi:

"O să scriu cea mai frumoasă poezie dacă Viena, cândva,

Va fi amenințată de răzburarea țării mele,
Iar eu cu ascuțitul săbiei mele

Voi fi scris pe sute de inimă: moartea!"

Această poezie îl are autor tot pe Petöfi, așa cum îl au și frumoasele sale versuri nepolitice, precum și cele de o cu totul altă factură în care insultă regii, preoții și popoarele, cerându-le moartea și încercând prin toate mijloacele să fie credibil ca maghiar. O comparație a liricii sale patriotice cu cea a perioadei războiului de eliberare german 1809/1815 sau cu cântecele revoluționare de dincolo și dincoace de Rin din anii 1848/1849 dezvăluie mai degrabă cât de cras se deosebește el de poezii Europei vestice, pe care îi ia ca model spiritual; se deosebește prin lipsa de stăpânire,

lipsa de generozitate și prin incapacitatea de a-i privi altfel decât gâlcevitor pe adversari, prin pofta primitivă de a ucide și nedreptate suficientă...

Istoricii literari maghiari au izbutit să facă din Petöfi o imagine transfigurată a unui tânăr genial, nobil și meditativ, întărită prin moartea sa pe câmpul de luptă, poeziile sale ar fi exprimat în modul cel mai clar aspirațiile spiritului național maghiar...

Printre apostolii urii, Petöfi, care este unul dintre cei mai periculoși agitatori ai istoriei, merită cea mai mare atenție, căci sămânța răspândită de el într-un popor care se lasă ușor instigat a dat roade, ducând la mai multe rele și, în cele din urmă, la fapte oribile. (pag. 61-67).

Întreaga însemnătate a celor de mai sus poate fi înțeleasă numai cunoscând rolul deosebit al scriitorului din Ungaria.

Iată ce spune Johann Weidlein ("cel mai important hungarolog german" - Béla Bellert, Budapesta):

Pentru oricare cunoscător al devenirii și al dezvoltării maghiare este un lucru prea bine cunoscut că dirigitorii destinului maghiar nu sunt politicienii, ci poezii și scriitorii. "Az iró helye a nemzeti élet közepén van!", adică locul poetului este în centrul vieții naționale, respectiv "az iró a vezető, nem a politikus", adică scriitorul este conducătorul, nu politicianul.

Cred că este de ajuns.

transubstanțializat și mai semnificativ spiritual. Străvechile semne ale creatorului popular anonim au întâlnit pe primul pictor și poate ultimul care să le redea puterea magică prin forța sufletului său, recompunându-le și integrându-le într-o viziune ce nu mai aparține creației populare ci artistului cult.

Trebuie să spunem însă că expoziția actuală a lăsat de dorit în primul rând în privința eclerajului și nu mai puțin, în ceea

Faptul că în România, mai ales în Ardeal, (dar până și la Ploiești), numele lui Petöfi, sau al altor rasiști maghiari poate fi des întâlnit, ca nume de străzi, muzee, statui, este trist destul.

Un prim ministru însă nu se poate blama girând stupiditatea și lipsa de demnitate.

Sper ca citatele anterioare să fie suficiente pentru a-i permite D-lui Radu Vasile să aprecieze, în cunoștință de cauză, dacă Petöfi poate fi acceptat ca spirit tutelar al unei Universități din România.

"Îmbrățișați-vă milioane!
Acest sărut întregii lumi!
Fraților - deasupra cortului de stele
Trebuie să sălășluiesc un părinte iubitor."
(Seid umschlungen, Millionen!
Diesen Kuß der ganzen Welt!
Brüder - überm Sternzelt
Muß ein lieber Vater wohnen.)

Desigur că premierul va fi pus cândva și în fața întrebării - ce are Petöfi comun cu multiculturalitatea?, pentru că adevărul nu poate fi ascuns și răstălmăcit, la nesfârșit, nici față de români.

Îmi permit să sugerez D-lui Radu Vasile o cale de ieșire. Și anume prin revenirea asupra denumirii Universității, înlocuindu-o cu numele a doi ardeleni, de mare statură morală, în fața cărora orice om de bună credință, și de orice naționalitate, nu poate decât să se incline. E vorba de Ștefan Ludwig Roth și de György Ferenczi. Cu atât mai mult cu cât ei pot fi recepționați fără rezerve de către oricine, ca exponenți ai toleranței și multiculturalității.

Pe de altă parte premierul ar putea testa

astfel și buna credința a celor din UDMR, care s-ar vedea pentru prima oară în fața situației de a-și asuma trecutul cu toate responsabilitățile.

Eu nu cred că o vor face. O astfel de discuție ar dezvălui prea evident inadecvarea pretențiilor de până acum, așezând chestiunea pe alte fundamente, pornind de la cu totul alte premise, reale.

Iar domnul Radu Vasile va fi eliberat de această povară absurdă, cu un mare potențial exploziv. Pentru că ea este respinsă de majoritatea covârșitoare a românilor, care o vor combate cu atât mai mult cu cât vor fi mai informați și mai conștienți de consecințele ei.

Modul cum e gândită Universitatea "multiculturală" nu ar ameliora sau rezolva nici o singură problemă, nici măcar a relațiilor cu Ungaria, ci dimpotrivă.

Pentru exilul românesc, în toată ovasitotalitatea sa, cramponarea guvernanților de ideea realizării acestui deziderat, împotriva voinței poporului român, nu este decât dovada unui execrabil spirit politicianist, arogant, miop și sinucigaș. Și mai ales simptomul unei absolute lipse de demnitate, pe care numele lui Petöfi (simbol al intoleranței și urii) nu face decât să o sublinieze, prevestind vremuri teribile (în Ardeal amintire anilor '40 este încă foarte vie). O responsabilitate căreia nu i se va putea sustrage nimeni. Neputând servi drept alibi, ignoranța acuză și stigmatizează, o dată în plus, o clasă politică a cărei inconștiență s-a dovedit deja fără pereche.

Vreau să cred că nu e prea târziu.

Gheorghe Olteanu

DATE FINANCIARE LA
31 DECEMBRIE 1998

- Capital social: 29,2 miliarde lei
- Rezerve de capital: 234 miliarde lei
- Cifra de afaceri: 1.048 miliarde lei
- Despăgubiri plătite: 630 miliarde lei

• Înființată la data de 1 ianuarie 1991, Societatea Comercială social de 29,2 miliarde lei și rezerve de capital 234 miliarde lei.

• Prin personalul său specializat, care își desfășoară activitatea în cotă de piață majoritară la formele de asigurare practicate, în condițiile

• Aceste afirmații sunt susținute de datele publicate de Oficiul ASIROM a ocupat în permanență poziția de lider în topul de prime încasate.

• ASIROM practică asigurări facultative de persoane (viață și răspundere civilă pentru populație și agenți economici, precum societatea fiind abilitată să practice și asigurarea obligatorie de

• ASIROM stabilește relații contractuale cu aproape toate adresându-se oricărui domeniu de activitate și oferind clienților

• Din această ofertă diversă lansată pe piața internă, clienții viață, mixte de viață și suplimentare de accidente de autovehicule de bunuri de uz casnic și gospodăresc, de clădiri, de construcții și calamități, de bunuri sau valori pentru cazurile de furt prin efracție sau prin acte de tâlhărie.

• Venind în întâmpinarea cerințelor de protecție, ASIROM este preocupată în permanență să găsească noi posibilități pentru îmbunătățirea tuturor produselor de asigurare oferite, să creeze condiții și tarife avantajoase persoanelor fizice și juridice, fără a afecta obligațiile de plată asumate prin contractele de asigurare.

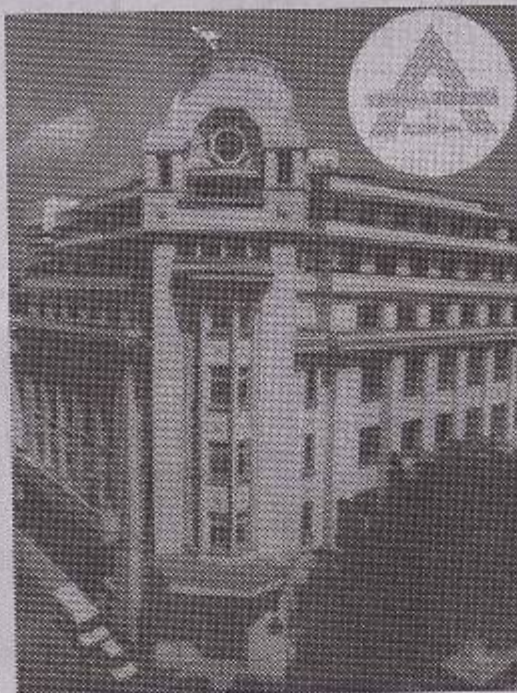
• Astfel, în ultimul timp au fost lansate forme de asigurări facultative care se adresează în mod special unului anumit segment de piață, dintre acestea amintim: asigurarea managerilor pentru cazurile de accidente, asigurarea mixtă de viață reevaluabilă - VALUTĂ FORTE, asigurarea pentru călătorii în străinătate, asigurarea de răspundere civilă profesională pentru experți contabili și contabili autorizați, asigurarea construcției montajului și a răspunderii constructorului, asigurarea navelor, asigurarea de garanție, asigurarea globală a animalelor, asigurarea culturilor și a rodului viilor.

• Întrucât contractul de asigurare se bazează pe încredere reciprocă - asigurator și asigurat - considerăm că onorarea despăgubirilor datorate reprezintă cea mai bună dovadă a forței financiare și seriozității unei firme.

• Putem afirma că de la înființare și până în prezent ASIROM și-a îndeplinit toate obligațiile asumate prin contractele de asigurare, consolidându-și imaginea de societate solidă, stabilă și sigură pe piața românească a asigurărilor.

• Strategia de dezvoltare a societății va conduce în continuare la: diversificarea, pe baza unei laborioase și moderne activități de marketing, a gamei de produse specifice și serviciilor oferite clienților; orientarea, cu precădere, spre segmentele de piață nou apărute, ca urmare a transformărilor generate de îndeplinirea programului de reformă economică; aplicarea unor metode flexibile de organizare și restructurare a resurselor umane, în vederea creșterii competenței profesionale, astfel încât serviciile ce se adresează asiguraților să fie ireproșabile.

Toate acestea sunt deziderate cărora le răspundem pragmatic zi de zi. Numai astfel ASIROM a reușit și reușește să-și mențină și să-și consolideze această prestigioasă poziție.

REȚEA TERITORIALĂ ȘI RESURSE UMANE

- 234 unități teritoriale, din care:
 - 42 sucursale
 - 110 reprezentanțe
 - 82 agenți
- peste 7.000 salariați și colaboratori
- colaborează cu peste 100 societăți de intermediere

ASIURAREA ROMÂNEASCĂ S.A. - ASIROM deține, în prezent, un capital

peste 230 reprezentanțe teritoriale, ASIROM a reușit să-și mențină permanent o în care numărul societăților de asigurare concurente a crescut de la an la an.

de Supraveghere a Activității de Asigurare și Reasigurare, conform cărora societăților de asigurare din România, din punct de vedere al volumului total

accidente), asigurări facultative de bunuri (autovehicule, clădiri și conținut) și și reasigurări la toate categoriile de asigurări care fac obiectul de activitate, răspundere civilă auto,

segmentele populației, precum și cu aproape toate sectoarele economice, săi peste 70 de forme de asigurări facultative.

și-au manifestat în special interesul pentru următoarele asigurări: mixte de pentru avarii, de autovehicule cu valabilitate numai în afara teritoriului României, conținutul acestora pentru cazurile de pagube produse de incendiu și alte

accidente), asigurări facultative de bunuri (autovehicule, clădiri și conținut) și și reasigurări la toate categoriile de asigurări care fac obiectul de activitate, răspundere civilă auto,

segmentele populației, precum și cu aproape toate sectoarele economice, săi peste 70 de forme de asigurări facultative.

și-au manifestat în special interesul pentru următoarele asigurări: mixte de pentru avarii, de autovehicule cu valabilitate numai în afara teritoriului României, conținutul acestora pentru cazurile de pagube produse de incendiu și alte

accidente), asigurări facultative de bunuri (autovehicule, clădiri și conținut) și și reasigurări la toate categoriile de asigurări care fac obiectul de activitate, răspundere civilă auto,

ASIROM

Cuvântul care vindecă

Motto:

“Dacă dragoste nu e, nimic nu e”.

Când Marin Preda a folosit acest nucleu iradiant (poate părea și o sentință cuprinzătoare, dacă vreți, o irepetabilă formulare trimisă de Apostol către rotativele lumii), gestul nu cred că l-a făcut de dragul de a se auzi pe sine murmurat și cutremurat. Contextul folosit de Moromete era simplu, precis și totuși, tulburător: nu se poate viețui, nu se poate crede în Sisif, nu se poate urî fără să fi trecut prin imperiul dragostei. (Mulți “înțelepți” - grămadă i-au atribuit fără să clipească celebrul vers maestrului de la Siliștea-Gumești, cu o greu explicabilă suficiență.) Am să trec degrabă peste grațiile (sau grațiile) aceluia moment de martie, ușor desuet, și am să scriu imediat că

Arghezi, necredinciosul, cel ros de credință, ajunsese la o sintagmă care avea să facă, pe merit, carieră: *carte frumoasă, cinste cui te-a scris*. Trecând la obiect, să adăug că poate fi socotit un mărtișor editorial salonul de carte și presă, organizat de “Ampluș Internațional” la Muzeul Național de Istorie a României. Holul imens, rece și probabil pustiu a fost poluat cu tot felul de tipărituri și, desigur, cu oameni care vor să-și salveze destinul lor și al celorlalți lucrând împotriva nimiciției, fariseismului, gongorismului, minciunii, ipocriziei.

Oricât de sărac ai fi, tot îți permiți, nu-i așa, să cumperi o carte pe care să o oferi cuiva care, la sfârșit de mileniu, când lumea-i îngrozită de propriile sfâșieri, crede în puterea vindecătoare a cuvântului. A aceluia

care rezistă. Astfel, cartea (nu aceea în care cuvintele sunt obtuze, șchioape, mioape și pueril-vindicative) este, cred eu, semnul prin care putem intra în biblioteca de suflet a lui Dumnezeu. Nu cred, pe de altă parte, că în acest ceas de cumpănă a istoriei trebuie să nesocotim o lege specială pentru carte. Ar trebui ca toate celelalte legi, necesare și trebuincioase să funcționeze - să fie aplicate! - și atunci *existența cărții* - într-o societate care ar trebui să se respecte - nu ar putea fi pusă la îndoială. Ea, cartea, dă samă (bine a spus cronicarul) de faptele, întâmplările și vârstele unui popor care admite să-și ducă destinul în demnitate. Cartea este un semn de tărie. Aș îndrăzni să mărturisesc că mă bucur că nu o să apuc să văd roind în jurul manuscriselor eminesciene acei cititori “electronici”, devoratori, sarcastici și robotizați. Știți, desigur, câtă dreptate a avut acela care a scris: câtă

luciditate, atâta dramă. Cartea deține și luciditate, și dramă. Și ceva pe deasupra: un fel de aură tragică a unor destine. În toate culturile - și în orice punct al istoriei - cartea a fost tipărită cu o cantitate colectivă impresionantă de migală și sacrificii. Nu de laude fără acoperire are nevoie cartea (atunci lauda devine bumerang); nu de spectacole declamative are ea nevoie. Mai degrabă, este vorba de a o privi cu tact și înțelepciune: pe cât de “fragilă” pare alcătuirea ei, pe atât de vitriolante pot deveni cuvintele (asemenea “foșniri mătăsoase a mărilor cu sare”), de neiertătoare și ucigătoare. S-o oferim în acest teribil timp istoric al nostru cu bucurie și să murmurăm împreună cu Apostolul. Căci “dacă dragoste nu e, nimic nu e”.

Viorel Sâmpetean

Redactor șef: Constantin Radu-Maria
Secretar general

de redacție: Alexandru V. Diță

Redactor: Mihaela Găleşanu

Corectură: Dalila Aramă

Tehnoredactare: Carla Buruiană

Culegere: Anette Dinu

Lumea românească
acum

Str. Av. Th. Iliescu nr.6

cod 71238, sector 1,

București

tel. 230.69.92,

fax. 230.76.82

Rețineți! Publicația se află la poziția 3118 în Catalogul RODIPET S.A.

Abonamentele se fac la oficiile postale sau pe adresa redacției, avansând suma aferentă la casieria noastră sau în contul nr. 50634266677 Trezoreria sector 1. Cititorii din străinătate se pot abona prin SC RODIPET SA - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-222.64.07 sau 222.64.39 telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, București. Abonamentul este de 6.000 lei pe 3 luni, 12.000 lei pe 6 luni și 24.000 lei pe un an.